

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Механіко-машинобудівний факультет (заочна форма
навчання)
Кафедра Технологій машинобудування та матеріалознавства
(повна назва)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню магістра

студента Борулько Андрія Сергійовича
(ПБ)

академічної групи 131м-17з-1
(шифр)

спеціальністі 131 Прикладна механіка
(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою
Комп'ютерні технології машинобудівного виробництва
(офіційна назва)

на тему Моделювання операцій механічної обробки валу та
контрольно-
вимірювальних операцій геометричних параметрів

(назва за наказом ректора)

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи	проф. Пацера С.Т.	88	добре	
розділів	проф. Пацера С.Т.			
Аналітичний	проф. Пацера С.Т.	85	добре	
Технологічний	проф. Пацера С.Т.	89	добре	
Конструкторський	проф. Пацера С.Т.	89	добре	
Спеціальний	проф. Пацера С.Т.	89	добре	

Рецензент			
Нормоконтроль			

Дніпро
2018

ЗАТВЕРДЖЕНО:
завідувач кафедри
Технологій машинобудування та
матеріалознавства

(повна назва)

(підпись)

В.В. Проців
(прізвище, ініціали)

«_____» 2018 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню магістр
(бакалавр, спеціаліст, магістр)

студенту

Борулько А.С.

(прізвище та ініціали)

академічної групи

131м-17з-1

(шифр)

спеціальності

131 Прикладна механіка

за освітньо-професійною програмою

Комп'ютерні технології машинобудівного виробництва

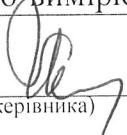
(офіційна назва)

на тему **Моделювання операцій механічної обробки валу та контрольно-**
вимірювальних операцій геометричних параметрів

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 29.11.18 № 2031-Л

Розділ	Зміст	Термін виконання
Аналітичний	Аналіз технологічності конструкції деталі	03.09.18-27.09.18
Технологічний	Розробка варіантів технологічного процесу механічної обробки	28.09.18-20.10.18
Конструкторський	Проектування повідкового патрону для тонкої токарної обробки валу	21.10.18-30.10.18
Спеціальний	Імітаційно-статистичне моделювання контрольно-вимірювальних операцій	30.10.18-08.12.18

Завдання видано

(підпись керівника)

проф. Пацера С.Т.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі

01.09.18

Дата подання до екзаменаційної
комісії

12.12.2018

Прийнято до виконання

(підпись студента)

Борулько А.С.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Тема кваліфікаційної роботи:

Аналіз технологічних процесів механічної обробки валу на універсальних верстатах в порівнянні з обробкою на верстатах з ЧПК та імітаційно-статистичне моделювання точності вимірювання розмірів валу

Розрахунково - пояснівальна записка виконана на 45 аркушах формату А4, складається з 4 розділів. Кресленики виконані на 2 аркушах формату А1. Графічний матеріал містить 2 аркушу формату А1. Додатки до розрахунково- пояснівальної записки містять .24. стор. формату А4.

Об'єктом дослідження в кваліфікаційній роботі є операційні технологічні процеси механічної обробки валу

Методи досліджень, використані в кваліфікаційній роботі - аналіз і синтез прогресивних конструкторсько-технологічних рішень, комп'ютерне моделювання переходів технологічного процесу із застосуванням САМ-систем, імітаційно- статистичне вимірювання і контролю геометричних параметрів деталі.

Новизна розробок характеризується залежностями відсотків неправильно забракованих деталей від точності вимірювального засобу.

Ключові слова: вал, механічна обробка, технологічний процес, алгоритмічна модель, вимірювання, контроль.

ВСТУП

Сучасне машинобудування характеризується підвищением вимог до геометричних параметрів якості виготовлення поверхонь деталей:

- точності одержуваних розмірів,
- відхилень форми, взаємного розташування поверхонь,
- хвилястості і шорсткості.

Саме ці параметри визначають контактні деформації і жорсткість стиків, характеризують тертя та знос поверхонь, герметичність з'єднань, міцність зчеплення з покриттям і т.д. При цьому необхідно забезпечити не тільки задані вимоги якості поверхні, але і їх стабільність, яка визначається стохастичними характеристиками параметрів геометрії поверхні деталі, що задаються законом їх розподілу.

Таким чином, дослідження, спрямовані на вирішення проблеми технологічного забезпечення геометричних параметрів якості деталей шляхом створення імітаційних стохастичних моделей є актуальними.

Виконані у кваліфікаційній роботі дослідження характеризуються наступними чинниками.

Об'єкт досліджень – Технологія токарної обробки валу.

Предмет досліджень – Маршрут механічної обробки валу на верстатах з ЧПК та вимірювально-контрольні операції

Мета НДР – забезпечити задані підвищені вимоги якості геометричних параметрів поверхні.

Початкові дані для проведення роботи – кресленик валу з підвищеними вимогами до точності діаметральних розмірів.

Наукова новизна – алгоритми імітаційно-статистичного моделювання контролально-вимірювальних операцій щодо діаметральних розмірів вала.

Практична цінність – обґрутований вибір вимірювального засобу стосовно граничної похибки вимірювання.

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

ТММ.КвР.18.05. 00.000.ПЗ

Лист

5

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1 АНАЛІТИЧНИЙ РОЗДІЛ.....	6
1.1 Техніко-економічний аналіз вихідних даних. Службове призначення виробу. Конструктивна характеристика та технічні вимоги до виробу.....	8 6
1.2 Аналіз технологічності конструкції.....	7
1.3 Опис базових технологічних процесів.....	9
2 ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗДІЛ.....	10
2.1 Розробка технологічного процесу механічної обробки деталі "Вал" при використанні універсального обладнання.....	10
2.1.1 Вибір і економічне обґрунтування методу отримання заготовки....	10
2.1.2 Вибір методів обробки поверхонь (МОП).....	14
2.1.3 Вибір технологічних баз, обладнання та розробка маршруту обробки деталі (МОД).....	14
2.1.4 Детальна розробка технологічного процесу, проектування схем налагоджень, визначення режимів обробки, нормування операцій	19
2.2 Розробка технологічного процесу механічної обробки деталі "Вал" при використанні верстатів з ЧПК.....	22
2.2.1 Обґрунтування вибору верстата з ЧПК.....	22
2.2.2 Проектування схем налагоджень	29
2.2.3 Нормування операцій технологічного процесу.....	30
3 КОНСТУКТОРСЬКИЙ РОЗДІЛ.....	33
4 СПЕЦІАЛЬНИЙ РОЗДІЛ.....	35

З м	Арк.	№ докум.	Підп ис	Дат а
Розробив	Борулько			
Кер.робот	Пацера			
К.розд.	Пацера.			
Н.контр.	Федоскіна			
Зав.каф.	Проців			

ТММ.КвР.18.05.00.000.П3

Кваліфікаційна
робота
магістра

Літера	Аркуш	Аркушів
	1	
НТУ «Дніпровська політехніка» гр. 131м-17з		

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	44
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	45
Додаток А. Технологічний процес механічної обробки деталі Вал на верстаті з ЧПК.....	47
Додаток Б. Фрагмент програми механічної обробки деталі Вал на верстаті з ЧПК.....	65
Додаток В. Копії листів графічної чистини.....	66
Додаток Д. Відомість кваліфікаційної роботи.....	70

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

ТММ.КвР.18.05.00.000.ПЗ

Лист

1 АНАЛІТИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1 Техніко-економічний аналіз вихідних даних. Службове призначення виробу. Конструктивна характеристика та технічні вимоги до виробу.

Основними початковими даними для виконання кваліфікаційної роботи є інформація, що містить в собі кресленик деталі. Робочий кресленик деталі «Вал ПШВ 6.01.004» виконано на форматі A1 по ГОСТ 2.301-68. Документ дає повну інформацію про матеріал деталі і його механічні властивості, форму, розміри і точності розташування поверхонь. Графічна та текстова інформація представлена відповідно до вимог ЕСКД.

Деталь вал є базовою деталлю для розміщення зубчастих коліс та є складовою частиною механізму, що передає крутні моменти. Деталь «Вал» входить до складу механічного вібратора, що застосовується у гірничому обладнанні.

Основними конструкторськими базами деталі «Вал» служать циліндричні поверхні $\varnothing 100k6$ під підшипники. До перелічених поверхонь пред'являються підвищенні вимоги. Посадочні ділянки «Валу» під кільця підшипників повинні бути оброблені до шорсткості $Ra 1,6$ мкм. На ці поверхні задані допуски на радіальне биття в межах 0,016 мм. Невиконання зазначених вимог може привести до перекосу підшипників, їх заклиновання, перегріву і поломки, до порушення нормальнога зачеплення зубчастого вінця.

Матеріалом деталі «Вал» служить сталь 45 ГОСТ 1050-88. Хімічний склад сталі наведений в таблиці 1.1, а механічні властивості повинні відповідати даним, наведеним в таблиці 1.2.

Таблиця 1.1

Хімічний склад сталі 45 ГОСТ 1050-88,%.

C, %	Mn, %	Si, %	Cr	Ni	P	S	Cu
			не більше, %				
0,42-0,50	0,5-0,8	0,17-0,37	0,25	0,25	0,035	0,04	0,25

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

ТММ.КвР.18.05. 00.000.ПЗ

Лист

6

Таблиця 1.2

Механічні властивості стали 45 ГОСТ 1050-88

Межа плинності $\sigma_{0,2}$	Межа міцності σ_b	Відносне подовження δ_5	Твердість по Брінелю, НВ
МПа	%		
345	600	16	174-217

1.2 Аналіз технологічності конструкції

Технологічність визначається ступенем відповідності конструкції деталі умовам її виготовлення. Розрізняють виробничу, експлуатаційну та ремонтну технологічність. Єдиним критерієм технологічності конструкції виробу є її економічна доцільність при заданій якості і прийнятих умовах виробництва і експлуатації.

На етапі виконання кваліфікаційної роботи є створення технологічного процесу механічної обробки, коли прототипи конструкторських документів вже задані і не підлягають радикальних змін, проведено якісний аналіз технологічності конструкції деталей з метою встановити ступінь відповідності між показниками якості та прийнятими умовами виробництва.

Габарити деталі: $555 \times \varnothing 120$ мм, маса 38 кг. Деталь відноситься до класу тіл обертання з довжиною більше двох діаметрів. Основною характеристикою валів, що визначає технологічність конструкції, є жорсткість, яку оцінюємо по величині відношення $L / d_{\text{пр}}$,

де L – довжина валу, мм;

$d_{\text{пр}}$ – приведений діаметр валу, який визначається за формулою:

$$d_{\text{пр}} = \frac{(\sum d_i \cdot l_i)}{L} = (90 \cdot 75 + 100 \cdot 70 + 120 \cdot 103 + 110 \cdot 235 + 100 \cdot 72) = 107. \quad (1)$$

де d_i – діаметр i ступені вала, мм;

l_i – довжина i ступені вала, мм.

Изм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

В даному випадку вказане відношення дорівнює 5, що менше критичного значення (10). Отже, для ефективної механічної обробки без обмеження режимів різання і досягнення економічно обґрунтованої точності, можливе застосування прийнятих схем базування для жорстких валів.

Основні конструкторські бази деталі – дві циліндричні поверхні діаметром 100 мм з допуском по шостому квалітету. Вимоги до точності робочих поверхонь вала відповідають їхньому службовому призначенню, не є завищеними і не знижують технологічність конструкції деталі.

Застосований матеріал забезпечує виконання вимог до механічних властивостей поверхонь і деталі в цілому і має гарні технологічні характеристики при обробці різанням.

Конструкція деталі «Вал» дозволяє вести обробку в центрах, тобто забезпечити поєднання технологічних і вимірювальних баз, а також виконати вимогу сталості баз, що гарантує співвісне розташування робочих поверхонь вала. Двостороннє розташування уступів і співвідношення діаметрів ступенів сприятливі для продуктивної токарної обробки та рівномірної концентрації операцій. Співвідношення квалітетів і параметрів шорсткості оброблюваних поверхонь є раціональним.

Для поліпшення технологічності деталі «Вал» в її конструкцію введені центральні отвори, що розширяє технологічні можливості обробки шийок вала з протилежних кінців з однієї установлення.

Якісні показники для оцінки технологічності деталі «Вал» наведені в табл. 1.3.

Таблиця 1.3.

Якісні показники технологічності деталі

Показники технологічності конструкції деталі	Якісна оцінка технологічності	
	добре (допустимо)	погано (недопустимо)
1. Наявність в деталі стандартних і уніфікованих елементів	+	-

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

Продовження табл. 1.3

Показники технологічності конструкції деталі	Якісна оцінка технологічності	
	добре (допустимо)	погано (недопустимо)
2. Можливість виготовлення деталі зі стандартних або уніфікованих заготовок	+	-
3 Відповідність точності і шорсткості поверхні деталі.	+	-
4. Відповідність фізико-хімічних і механічних властивостей матеріалу, жорсткості форми і розмірів деталі вимогам технології механічної обробки	+	-
5. Відповідність показників базових поверхонь деталі (розміри, точність, шорсткість) вимогам встановлення, обробки і контролю	+	-
6. Відповідність оформлення робочого креслення деталі вимогам ЕСКД і ЕСДП	+	-

Таким чином, технологічність конструкції деталі «Вал» після якісного аналізу можна оцінити як гарну за основними показниками.

1.3 Опис базових технологічних процесів

Основою для розробки технологічних процесів механічної обробки заданих деталей і виконання порівняльного аналізу є базові технологічні процеси на підприємстві-виробнику.

Деталь виготовляється в умовах дрібносерійного виробництва з використанням пристосованого, а не спеціально підібраного, технологічного обладнання.

У цьому випадку основні резерви скорочення часу полягають у допоміжному часу на переустановлення, закріplення деталі, а також на розмічення і вимірювання.

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

2 ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗДІЛ

2.1 Розробка технологічного процесу механічної обробки деталі "Вал" при використанні універсального обладнання

2.1.1 Вибір і економічне обґрунтування методу отримання заготовки

Вибір заготовки опирається на техніко-економічний аналіз альтернативних варіантів.

При масі заготовки від 10 до 100 кг і програмі випуску в рік до 500 шт. виробництво є середнє серійне ([3]).

Розмір партії деталей n складе

$$n = N \cdot a / \Phi = 500 \cdot 25 / 254 = 49, \quad (2)$$

де

N – річна програма випуску деталей;

A – запас часу для складального цеху, днів;

Φ – число робочих днів у році.

Такт випуску деталей t_B визначено за формулою:

$$t_B = 60 \cdot F_d \cdot m / N = 60 * 4015 / 500 = 482 \text{ хв.}$$

где F_d – дійсний річний фонд робочого часу обладнання;

m – число змін роботи ($F_d \cdot m = 4015$ при двомінній роботі);

За розрахованим тактом випуску орієнтовно визначено тип виробництва. При $t_B > 30$ виробництво вважають дрібносерійним.

Таким чином, тип виробництва – дрібносерійне.

У таблиці 2.1 наведено розрахунок середнього поштучного часу для трьох операцій механічної обробки валу.

Коефіцієнт серійності K_c визначено за формулою:

$$K_c = t_B / T_{\text{шт.ср}} = 482 / 25,44 = 18,95 \quad (3)$$

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

ТММ.КвР.18.05. 00. 000. ПЗ

Лист

10

Таблиця 2.1. – Розрахунок середнього поштучного часу для трьох операцій механічної обробки валу [2]

Вид обробки	Фор-мула	Число проходів	Значення геометричних параметрів		Основний час T_o , хв
			Діаметр D , мм	Довжина L , мм	
Точити $\emptyset 100$ на довжині 145 мм	$0,17 DL^i \cdot 10^{-3}$	5	100	145	12,32
Точити $\emptyset 110$ на довжині 307 мм		3	110	307	17,22
Точити $\emptyset 100$ на довжині 72 мм		3	100	72	3,67
Точити $\emptyset 90$ на довжині 75 мм		3	90	75	3,44
Фрезерувати шпонковий паз на довжині 145 мм	$7 L^i \cdot 10^{-3}$	1	-	145	0,98
Фрезерувати шпонковий паз на довжині 75 мм		1	-	75	0,52
		Сумарно			38,15
		Середній основний час T_{oc} , хв			12,72
		Коефіцієнт безперервної роботи K			0,5
		Середній поштучний час $T_{шт\ cp} = T_{oc} / K$, хв			25,44

За таким коефіцієнтом серійності виробництво деталей є дрібносерійним, а розмір цехових накладних витрат складає 250%.

Розрахунок вартості заготовки проведено за двома варіантами:

1. Гарячекатаний прокат звичайної точності;

Імені лист			
№ докум.	Подп.	Дата	

2. Гаряче штампування.

Маси заготовок підраховані за формулою:

$$M_1 = Q \cdot (1 + B_1 / 100), \quad (4)$$

де $Q = 26,2$ кг (маса деталі);

$B_1 = 88\%$; $B_2 = 9\%$ відсоток (по відношенню до маси деталі) відходу матеріалу в стружку за варіантами. Тоді

$$M_1 = Q \cdot (1 + B_1 / 100) = 26,2 \cdot (1 + 88/100) = 49 \text{ кг}$$

$$M_2 = Q \cdot (1 + B_2 / 100) = 26,2 \cdot (1 + 9/100) = 29 \text{ кг.}$$

Розрахунок вартості заготовок по варіантам наведено в таблицях 2.2. – 2.3.[2]

Таблиця 2.2 – Розрахунок вартості заготовки з прокату C_{31}

Початкові дані			Формула і результат розрахунку C_{31} , грн
Маса заготовки, кг	M_1	49	
Маса відходів, кг	q_1	22,8	
Оптова вартість проката, грн/кг	P_1	0,8	
Оптова вартість відходів, грн/кг	P_o	0,15	
Коефіцієнт транспортних витрат	K_t	1,05	
			$C_{31} = M_1 \cdot P_1 \cdot K_t - q_1 \cdot P_o = 38$

Таблиця 2.3 – Розрахунок вартості заготовки з штамповки C_{32}

Початкові дані			Формула і результат розрахунку C_{32} , грн
Маса заготовки, кг	M_2	29	
Маса відходів, кг	Q_2	2,8	
Оптова вартість проката, грн/кг	P_2	1,6	
Оптова вартість відходів, грн/кг	P_o	0,15	
Коефіцієнт транспортних витрат	K_t	1,05	
			$C_{32} = M_2 \cdot P_2 \cdot K_t - Q_2 \cdot P_o = 48$

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

Різниця між цінами обраних заготовок $A = C_{3_2} - C_{3_1} = 48 - 38 = 10$ грн

З метою приведення форми заготовки з прокату циліндричної форми $\varnothing 120$ мм до форми ступінчастою заготовки, одержаної штампуванням, необхідно провести чорнове обдирання шийок різних діаметрів.

Розрахунок вартості механічної обробки прокату, необхідної для отримання розмірів поковки наведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Розрахунок вартості механічної обробки прокату, необхідної для отримання розмірів поковки

O_b – тарифна зарплата верстатника, коп/хв	Середній поштучний час $T_{шт\ ср}$, хв	Z_b – основна зарплата верстатника, грн/дет	H – розмір цехових накладних витрат, %	$\mathbb{C}$ – цехова собівартість, грн
9,0	25,44	22,9	250	8,01

Тому що $\mathbb{C} = 8 < A = 10$, то економічно доцільно застосувати заготовку у вигляді прокату

Тоді коефіцієнт використання матеріалу (КВМ) складе

$$KVM = 26,2 / 49 = 0,53$$

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата
-----	------	----------	-------	------

ТММ.КвР.18.05. 00. 000. П3

Лист

13

2.1.2 Вибір методів обробки поверхонь (МОП)

Таблиця 2.5 – Методи обробки поверхонь

Поверхня деталі	Квалітет, ступінь точності	Шорсткість, R_a , мкм	Операційні розміри при виконанні переходів механічної обробки		
			чорнової	чистової	тонкої
Ø110h9	9	3,5	Точити Ø111,2 _{-0,35}	Точити Ø110 _{-0,087}	–
Ø100k6	6	1,6	Точити Ø101,4 _{-0,35}	Точити Ø100,3 _{-0,087}	Шліфувати Ø100 _{+0,025} ^{+0,003}
Ø90k6	6	1,6	Точити Ø91,4 _{-0,35}	Точити Ø90,3 _{-0,087}	Шліфувати Ø90 _{+0,025} ^{+0,003}
28N9	9	6,3	–	Фрезерувати паз 28 _{-0,052}	–
28N9	9	6,3	–	Фрезерувати паз 28 _{-0,052}	–
25N9	9	6,3	–	Фрезерувати паз 25 _{-0,052}	–
M20-7H	7	12,5	Свердлити отв. Ø17,35 _{+0,53}	Обробити наріз M20-7H	–

2.1.3. Вибір технологічних баз, обладнання та розробка маршруту обробки деталі (МОД)

В якості основної технологічної бази прийнята вісь вала, яка матеріалізується з самого початку обробки у вигляді центркових отворів в торцях валу. Чистова і тонка токарна обробка може виконуватися з базуванням деталі в центрах з одного установка, що забезпечує мінімальні похибки співвісності посадочних поверхонь вала під підшипники.

Розроблюваний технологічний маршрут виготовлення деталі "Вал" наведено в табл.2.6.

Изм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата	Лист
					14

Таблиця 2.6 – Технологічний маршрут обробки вала

№ опера- цій	Найменування операції і модель верстата	Зміст операції	Спосіб встановлення	Технологічні бази
005	Заготівельна	Відрізання проката		
010	Токарна чорнова, Верстат токарний моделі 16Б16А	Підрізати торець у розмір $560_{-1,4}$ Центрувати $\varnothing 10$ на глибину $24\pm0,12$	Патрон трьохкулач- ковий	Циліндричні поверхні заготовки
015	Токарна чорнова, Верстат токарний моделі 16Б16А	Підрізати торець у розмір $555_{-1,4}$ Центрувати $\varnothing 10$ на глибину $24\pm0,12$	Патрон трьохкулач- ковий	Циліндричні поверхні заготовки
030	Токарна, Верстат токарний- моделі 16Б16А	Точити поверхню $\varnothing 111,2_{-0,35}$, витримуючи розмір $306\pm0,65$ и R2; Точити поверхню $\varnothing 101,4_{-0,35}$, витримуючи розмір $71\pm0,5$ и R2; Точити поверхню $\varnothing 101,4_{-0,35}$, витримуючи розмір $144\pm0,5$ и R2;	Патрон повідковий	Центральні отвори $\varnothing 10$ ГОСТ 14734-74

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

ТММ.КвР.18.05. 00. 000. ПЗ

Лист

15

Продовження табл.2.6

№№ опера- цій	Найменування операції і модель верстата	Зміст операції	Спосіб встановлення	Технологічні бази
030	Токарна чистова, Верстат токарний- моделі 16Б16А	<p>Точити поверхню $\varnothing 91,4_{-0,35}$, витримуючи розмір $74 \pm 0,5$ и R2;</p> <p>Точити поверхню $\varnothing 110_{-0,087}$, витримуючи розмір $307 \pm 0,65$ и R2;</p> <p>Точити фаску $2 \times 45^\circ$ і поверхню $\varnothing 100,3_{-0,087}$, витримуючи розмір $72 \pm 0,37$ и R2, Точити фаску $2 \times 45^\circ$;</p> <p>Точити фаску $2 \times 45^\circ$ і поверхню $\varnothing 100,3_{-0,087}$, витримуючи розмір $145 \pm 0,5$ и R2;</p> <p>Точити фаску $2 \times 45^\circ$ і поверхню $\varnothing 90,3_{-0,087}$, витримуючи розмір $75 \pm 0,5$ и R2</p> <p>Точити поверхню $\varnothing 100,4$, витримуючи розмір $72 \pm 0,37$ и R2;</p> <p>Точити $\varnothing 100,4$, витримуючи розмір $145 \pm 0,5$ и R2;</p> <p>Точити поверхню $\varnothing 90,4$, витримуючи розмір $75 \pm 0,5$ и R2</p>	Патрон повідковий	Центрові отвори $\varnothing 10$ ГОСТ 14734-74

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата
-----	------	----------	-------	------

Продовження табл.2.6

№ опера- цій	Найменування операції і модель верстата	Зміст операції	Спосіб встановлен- ня	Технологічн і бази
035	Фрезерна, Вертикально- фрезерний верстат моделі 6Р13	<p>Фрезерувати закритий трьохкулач-шпонковий пазковий</p> <p>28N9(-0.052), витримуючи Центр R5,100-0.2, 5±1, 140^{+0.74};</p> <p>Фрезерувати відкритий шпонковий паз</p> <p>25N9(-0.052), витримуючи R5,81-0.2, , 73^{+0.74}</p>	Патрон	Шийка вала $\varnothing 79_{-0.3}$ Поверхня центрового отвору
040	Свердлильна, Верстат радіально- свердлильний 2М57	<p>Свердлити три отвори у торці вала, витримуючи розміри</p> <p>$\varnothing 50$, $\angle 120^\circ$, $\varnothing 17,5^{+0.33}$ на глибину $40 \pm 0,8$, обробити три фаски $2,5 \times 45^\circ$</p> <p>Обробити нарізь М20-7Н в трьох отворах у торці вала на глибину $30 \pm 0,65$</p> <p>Перевстановити деталь.</p>		

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата
-----	------	----------	-------	------

Закінчення табл.2.6

№ № опера- цій	Найменування операції і модель верстата	Зміст операції	Спосіб встановлен- ня	Технологіч- ні бази
		<p>Свердлити три отвори у торці вала, витримуючи розміри $\varnothing 50$, $\angle 120^\circ$, $\varnothing 17,5^{+0,33}$ на глибину $40 \pm 0,8$, обробити три фаски $2,5 \times 45^\circ$</p> <p>Обробити нарізь М20-7Н в трьох отворах у торці вала на глибину $30 \pm 0,65$</p>		
045	Шліфувальна, Круглошліфувальний верстат моделі ЗУ131М	Шліфувати поверхні $\varnothing 100k6(^{+0,025}_{+0,003})$, $\varnothing 100k6(^{+0,025}_{+0,003})$, $\varnothing 90k6(^{+0,025}_{+0,003})$		
050	Слюсарна	Зачистити задирки		
060	Слюсарна	Промити деталь	Машина миюча	
070	Контрольна	Контрлювати розміри та якість поверхні		

2.1.4 Детальна розробка технологічного процесу, проектування схем налагоджень, визначення режимів обробки, нормування операцій, заповнення технологічної документації

Таблиця 2.7 – Вибрані ріжучі та вимірювальні інструменти

Скорочений зміст переходу	Інструменти
Підрізати торець	Різець токарний прохідний відігнутий правий 2102-0505 Т5К10 ГОСТ 18877-73, Штангенциркуль зі стрілочним відліком 0-500/0,1 ТУ 2-034-3011-83
Центрувати	Свердло центрувальне Ø10, Р6М5 ГОСТ 14952-75 (Тип 2), Штангенциркуль ШЦ I 0-150, 0,1 ГОСТ 166-89
Свердлити три отвори під нарізь М20-7Н	Свердло 17,5 Т15К6 2301-1710 ГОСТ 22736-77; Свердло 30 Т15К6 2301-1756 ГОСТ 22736-77;
Обробити нарізь М20-7Н в трьох отворах у торці вала	Мітчик М20 Р6М5 ГОСТ 3266-71, Штангенциркуль ШЦ I ,0-150, 0,1 ГОСТ 166-89; Калібр-пробка нарізна М20-7Н ПР, НЕ
Точити	Різець токарний збірний для контурного точіння правий 2101-0605 Т15К6 ГОСТ 20872-80 Різець токарний збірний для контурного точіння лівий 2101-0606 Т15К6 ГОСТ 20872-80 Різець токарний збірний для контурного точіння правий 2103-0731 Т15К6

Продовження таблиця 2.7

Точити	Різець токарний збірний для контурного точіння лівий 2103-0732 Т15К6 Штангенциркуль зі стрілочним відліком 0-500/0,1 ТУ 2-034-3011-83
Фрезерувати шпонкові пази	Фреза шпонкова 28 Т15К6 ГОСТ 6396-78 Калібр-пробка 28 N9 ПР, НЕ; Штангенциркуль 0-150 ГОСТ 166-89 Фреза шпонкова 25 Р6М6 ГОСТ 9172-78 Калібр-пробка 25 N9 ПР, НЕ;
Шліфувати $\varnothing 100k6(^{+0,025}_{+0,003})$, $\varnothing 90k6(^{+0,025}_{+0,003})$	Круг шліфувальний

На підставі розробленого маршруту обробки деталі з урахуванням обраного обладнання розроблений операційний технологічний процес механічної обробки деталі. Результати визначення режимів різання та нормування основного часу за переходами технологічного процесу наведені у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Режими різання та норми основного часу за переходами технологічного процесу

Номер		Зміст операцій і переходів	Режими обробки							
операції	переходу		D, мм	L, мм	t, мм	i	So, мм/об	n, об/хв	V, м/хв	i To, хв
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
10		Фрезерно-центральна								
	2	Фрезерувати торці з двох сторін у розмір $555 \pm 0,85$	120	240	5	2	1,4	250	157 1,37	
		Свердлити центральні отвори	10	17	5	2	0,08	160	5 2,66	

Изм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата	Лист
					20

Закінчення табл. 2.8

Номер		Зміст операцій і переходів	Режими обробки						
операції	переходу		D, мм	L, мм	t, мм	i	So, мм/об	n, об/хв	V, м/хв i To, хв
015	Токарна чорнова								
	2	Точити начорно $\varnothing 111,2_{-0,35}$, витримуючи розмір $306 \pm 0,65$	111,2	308	3	2	0,8	200	70 3,85
	3	Точити начорно $\varnothing 101,4_{-0,35}$, витримуючи розмір $71 \pm 0,5$ радіус 2 (інстр.)	101	73	3	2	0,8	200	64/ 0,91
020	2	Точити начорно $\varnothing 101,4_{-0,35}$, витримуючи розмір $144 \pm 0,5$ і радіус 2 (інстр.)	101	146	3	3	0,8	200	64/ 2,74
	3	Точити начорно $\varnothing 91,4_{-0,35}$, витримуючи розмір $74 \pm 0,5$ та радіус 2 (інстр.)	91	76	3	3	0,8	200	57/ 1,43

Наступні операції пронормовано аналогічним чином.

2.2 Розробка технологічного процесу механічної обробки деталі "Вал" при використанні верстатів з ЧПК

2.2.1 Обґрунтування вбору верстата з ЧПК

Технологічний процес у варіанті застосування верстатів з ЧПК розроблено при наступних допущеннях:

- Заготовкою вибрано гарячекатаний прокат звичайної точності з такими же параметрами, як і в попередньому варіанті. При цьому коефіцієнт використання матеріалу (КВМ) також має попереднє значення 0,53.
- Методи обробки поверхонь вибрані такими же як і при обробці на універсальних верстатах (таблиця 2.5).

В якості основної технологічної бази прийнята вісь вала, яка матеріалізується з самого початку обробки у вигляді центркових отворів в торцях валу. Чистова і

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата	ТММ.КвР.18.05. 00. 000. ПЗ					Лист 21
-----	------	----------	-------	------	----------------------------	--	--	--	--	------------

тонка токарна обробка може виконуватися з базуванням деталі в центрах з одного установа, що забезпечує мінімальні похибки співвісності посадочних поверхонь валі під підшипники.

У разі застосування токарно-фрезерного оброблювального центру з'являється можливість скорочення перестановок деталі для обробки і скорочення номенклатури типорозмірів верстатів. Тому в якості основного обладнання застосовано сучасний токарно- фрезерний центр GMX 200s linear (Німеччина)¹.

GMX 200s linear характеризується усіма основними моментами, притаманними токарно-фрезерним центрам. Незаперечною перевагою тут служить проведена адаптація нової системи управління Siemens Solution Line-Steuerung з вбудованою системою програмування Shopturn-Programmiersystem.

GMX 200s linear відкриває область підготовки керуючих програм з графічною підтримкою для токарно-фрезерних центрів. Щоб програмувати просто і надійно на токарно-фрезерному центрі є спрощений вибір необхідних циклів, включаючи 3D- симуляцію всіх токарно-фрезерних операцій.

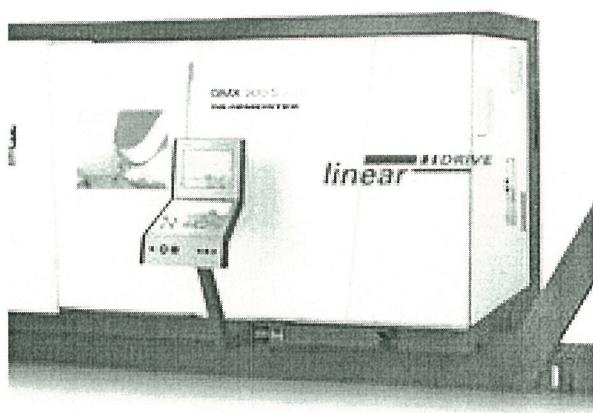

Рисунок 2.1 – Загальний вигляд верстата GMX 200s linear

GMX 200s linear є високопродуктивним обладнанням в середньосерійному, дрібносерійному та одиничному виробництві.

¹ <http://obrabortka.by/machines/dmg/gmx-200-s-linear/>

Изм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата	Лист	2.2
					ТММ.КвР.18.05. 00. 000. ПЗ	

Особливості верстата:

- Швидке графічне програмування, що орієнтоване на 3D-моделі, безпосередньо на стойці системи управління, просте обслуговування оператором верстата, розрахунок штучного часу одним натисканням на кнопку з 3D-симуляцією обробки деталей;
- Оснащення новим дисковим магазином на 36 інструментів.

Основні технічні характеристики:

- Діаметр обробки максимальний, мм 640
- Довжина обробки деталі максимальний, мм 1185
- Діаметр прутка максимальний, мм 65
- Потужність привода, кВт 28
- Крутний момент Нм 320
- Токарний шпіндель / фрезерний шпіндель – число обертів шпінделя максимальне, об/хв ..... 12 000 / 18 000
- Потужність привода, кВт 22
- Кількість інструментів інструментального магазину 36

Система управління *Siemens 840D solution line*.

Підвищення продуктивності на кожному етапі - при програмуванні, обслуговуванні і відпрацюванні програми забезпечується сучасною системою управління *Siemens*. Висока динаміка і точність гарантують відмінну якість обробки, як звичайних, так і в формоускладнених деталей. Поєднання таких функцій як, наприклад, контроль зміни прискорення, попередній вибір параметрів прискорення, і діюча орієнтація інструменту, дозволяє використовувати технології і краще пристосовуватися до мінливих вимог по швидкості, точності і якості поверхні.

Розроблений технологічний маршрут виготовлення деталі "Вал" наведено в табл. 2.9.

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата	Лист	ТММ.КвР.18.05. 00. 000. ПЗ	23

Таблиця 2.9 – Технологічний маршрут обробки деталі "Вал" на верстатах з ЧПК

№ операції	Найменування операції і модель верстата [3]	Зміст операції	Спосіб встановлення	Технологічні бази
005	Заготовельна	Різання проката		
010	Токарна чорнова, верстат токарно-фрезерний обробний центр - моделі GMX 200S linear (ФРН)	<p>Підрізати торець у розмір $560_{-1,4}$</p> <p>Центрувати $\varnothing 10$ на глибину $24 \pm 0,12$</p> <p>Свердлити по програмі три отвори у торці вала, витримуючи розміри $\varnothing 50$, $\angle 120^\circ$, $\varnothing 17,5^{+0,33}$ на глибину $40 \pm 0,8$, зняти три фаски $2,5 \times 45^\circ$</p> <p>Обробити нарізь М20-7Н у трьох отворах у торці вала на глибину $30 \pm 0,65$</p>	Патрон трьохкулаковий	Циліндричні поверхні заготовки
015	Токарна чорнова, верстат токарно-фрезерний обробний центр - моделі GMX 200S linear	<p>Підрізати торець у розмір $555_{-1,4}$</p> <p>Центрувати $\varnothing 10$ на глибину $24 \pm 0,12$</p> <p>Свердлити за програмою три отвори у торці вала, витримуючи розміри $\varnothing 50$, $\angle 120^\circ$, $\varnothing 17,5^{+0,33}$ на глибину $40 \pm 0,8$,</p>		

Изм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

Продовження табл.2.9

№ опера- ції	Найменування операції і модель верстата [3]	Зміст операції	Спосіб встановлення	Техно- логічні бази
015, про- дов- жен- ня	Токарна чорнова, верстат токарно- фрезерний обробний центр - моделі GMX 200S linear	обробити три фаски $2,5 \times 45^\circ$ Обробити нарізь M20-7H в трьох отворах у торці вала на глибину $30 \pm 0,65$	Патрон трьохкулач- ковий,	Циліндрич- ні поверхні заготовки
020	Токарна чорнова, верстат токарно- фрезерний обробний центр - моделі GMX 200S linear	Точити за програмою поверхню $\varnothing 111,2_{-0,35}$, витримуючи розмір $306 \pm 0,65$ и R1,2; Точити за програмою поверхню $\varnothing 101,2_{-0,35}$, витримуючи розмір $71 \pm 0,5$ и R1,2;	Патрон трьохкулач- ковий Центр задній	
025	Токарна чорнова, верстат токарно- фрезерний обробний центр - моделі GMX 200S linear	Точити за програмою поверхню $\varnothing 101,4_{-0,35}$, витримуючи розмір $144 \pm 0,5$ и R1,2; Точити за програмою поверхню $\varnothing 91,4_{-0,35}$, витримуючи розмір $74 \pm 0,5$ и R1,22;	Патрон трьохкулач- ковий Центр задній	

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата	Лист
					25

Продовження табл.2.9

№ опера- ції	Найменування операції і модель верстата [3]	Зміст операції	Спосіб встановлення	Техно- логічні бази
030	Токарна (багатоцільова) чистова, з ЧПК, Верстат токарно- фрезерний обробний центр - моделі GMX 200S linear (ФРГ)	<p>Точити за програмою поверхню $\varnothing 110_{-0,087}$, витримуючи розмір $307 \pm 0,65$ і $R2$;</p> <p>Точити чисто за програмою фаску $2 \times 45^\circ$ і поверхню $\varnothing 100,3_{-0,087}$, витримуючи розмір $72 \pm 0,37$ і $R2$,</p> <p>Точити фаску $2 \times 45^\circ$</p> <p>Точити чисто за програмою фаску $2 \times 45^\circ$ і поверхню $\varnothing 100,3_{-0,-0,087}$, витримуючи розмір $145 \pm 0,5$ і $R2$;</p> <p>Точити чисто за програмою фаску $2 \times 45^\circ$ і поверхню $\varnothing 90,3_{-0,087}$, витримуючи розмір $75 \pm 0,5$ и $R2$;</p>	Патрон повідковий	Центрові отвори $\varnothing 10$ ГОСТ 14734-74

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата
-----	------	----------	-------	------

Продовження табл.2.9

№ операції	Найменування операції і модель верстата [3]	Зміст операції	Спосіб встановлення	Технологічні бази
030 за- кін- чен- ня	Токарна (багатоцільова) чистова, з ЧПК, Верстат токарно- фрезерний обробний центр - моделі GMX 200S linear (ФРГ)	<p>Фрезерувати закритий шпонковий паз 28N9(-0.052), витримуючи R5,100_{-0.2}, 5±1, 140^{+0.74};</p> <p>Фрезерувати відкритий шпонковий паз 25N9(-0.052), витримуючи R5,81_{-0.2}, 73^{+0.74}</p> <p>Точити тонко за програмою поверхню Ø100k6(^{+0.025}_{+0.003}), витримуючи розмір 72±0,37 і R2;</p> <p>Точити тонко за програмою поверхню Ø100k6(^{+0.025}_{+0.003}), витримуючи розмір 145±0,5 і R2;</p> <p>Точити тонко за програмою поверхню Ø90k6(^{+0.025}_{+0.003}),</p>	<p>Патрон трьохкулач- ковий</p> <p>Задній центр, що обертається</p>	

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

Закінчення табл.2.9

№ операції	Найменування операції і модель верстата [3]	Зміст операції	Спосіб встановлення	Технологічні бази
040	Слюсарна	Зачистити задирки		
060	Слюсарна	Промити деталь	Машина миюча	
070	Контрольна	Контролювати розміри і якість поверхонь		

2.2.2 Проектування схем налагоджень

Для розробки схеми налагоджень токарних операцій застосовано САМ-систему, що входить до складу CAD-системи Компас-3D V16. САМ-система має назву «Модуль ЧПУ – обработка». Схема налагоджень для операцій чорнового точіння наведена в графічній частині кваліфікаційної роботи.

На підставі розробленого маршруту обробки деталі з урахуванням обраного обладнання розроблено операційний технологічний процес механічної обробки деталі (наведено у Додатках до пояснювальної записки).

Режими різання призначені за даними, що рекомендовані постачальниками імпортного ріжучого інструменту.

Процес тонкого точіння, характеризується застосуванням високих швидкостей різання (від 120-200 до 1000 м / хв і вище), подачами від 0,02 до 0,12 мм / об і глибинами різання порядку 0,05 -0,3 мм.

Висота нерівностей поверхні при тонкому точінні знаходиться в межах від 1 до 6 мкм, і таким чином шорсткість поверхні може бути менше, ніж після шліфування, розгортання і протягування.

Внаслідок малих перетинів стружки і невеликих величин контакту різця з

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата	Лист
					28

виробом зусилля різання і нагрівання деталі при тонкому точенні виявляються досить незначними. Невеликі сили різання при тонкому точенні дозволяють обмежуватися вельми незначними зусиллями при затиску деталей. Внаслідок малих величин тих і інших зусиль відповідні деформації при установці і обробці деталей виявляються також вельми незначними, що забезпечує високу точність і правильну макрогеометрію при тонкому точенні.

2.2.3. Нормування операцій технологічного процесу

Норма штучного часу визначена за формулою:

$$T_{\text{шт}} = T_o + T_d + T_{\text{обс}} + T_{\text{відп}} [\text{хв}], \text{де} \quad (5)$$

$T_{\text{шт}}$ – норма штучного часу;

T_o – основний (технологічний) час;

T_d – допоміжний час;

$T_{\text{обс}}$ – час обслуговування робочого місця;

$T_{\text{фіз}}$ – час на фізичні потреби.

Основний чи технологічний час – час, протягом якого виконується зняття стружки. До нього входить час на врізання і перебіг (підхід і відхід) ріжучого інструменту. Основний час T_o визначено по формулі

$$T_o = \frac{l + l_1 + l_2}{s_o \times n} \quad (6)$$

де l – довжина оброблюваної поверхні;

l_1 – довжина врізання (прийнято 1 мм);

l_2 – довжина перебігу (прийнято 0 мм);

$$L = l + l_1 + l_2$$

B_d – допоміжний час, що містить:

- час $T_{\text{дпер}}$ на переміщення інструменту і час управління верстатом,
- час $T_{\text{двст}}$ на встановлення і зняття деталі, пристосування, інструменту,

Изм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

- час $T_{двим}$ на прийоми вимірювання.

Складові допоміжного часу визначені табличним методом за довідником.

Для верстатів з ЧПК можна прийняти рівним нулью час на управління верстаком, встановлення і зняття, інструменту, прийоми вимірювання, бо вказані дії виконуються по програмі, тобто миттєво.

Час $T_{обс}$ обслуговування прийнято рівним 3,5% від оперативного і поділяється на

- час технічного обслуговування;
- час організаційного обслуговування.

Час технічного обслуговування витрачається на догляд за робочим місцем в процесі даної роботи:

- на налагоджування та регулювання верстата,
- на зміні затупленого інструмента,
- на правку інструмента,
- на видалення стружки під час роботи.

Час організаційного обслуговування витрачається на догляд за робочим місцем протягом зміни:

- на розкладку інструмента,
- на чищення і змазування верстата,
- на огляд та випробування верстата.

Час $T_{отр}$ на відпочинок та перерви приймається рівним 4% від оперативного часу

Изм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

ТММ.КвР.18.05. 00. 000. ПЗ

Лист
30

Таблиця 2.10 – Нормування операцій технологічного процесу обробки на верстатах з ЧПК, хв.

№№	Найменування операцій	T_o	T_d ,			$T_{оп}$	$T_{обс}$ (≈ 0)	$T_{від}$	$T_{шт}$	$T_{п.з}$	$T_{шт.к}$
			$T_{двст}$	$T_{дпер}$ (≈ 0)	$T_{двим}$ (≈ 0)						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
010	Токарна чорнова з ЧПК	4,0		0,14		4,14	0	0,17	4,31	1,67	5,97
015	Токарна чорнова з ЧПК	4,0		0,14		4,14	0	0,17	4,31	1,67	5,97
020	Токарна чорнова з ЧПК	0,07		0,1		0,17	0	0,01	0,18	1,67	1,84
025	Токарна чорнова з ЧПК	0,08		0,1		0,18	0	0,01	0,18	1,67	1,84
030	Токарно-Фрезерна з ЧПК	0,56		0,1		0,66	0	0,03	0,69	1,67	2,35

З КОНСТРУКТОРСЬКИЙ РОЗДІЛ

Проектування повідкового патрону для тонкої токарної обробки валу

Проектування повідкового патрону для тонкої токарної обробки валу виконано з урахуванням загальних вимог до патронів токарної групи. Були враховані наступні вимоги;

- 1) скорочення часу, що витрачається на зміну (установку і знімання) заготовок, на переналагодження або заміну кулачків при перевстановленні заготовок або зміні об'єкта обробки, на зміну патронів, а також на переналагодження верстата з патронних на центральні роботи ;
- 2) співвісність осі заготовки щодо осі шпінделя верстата в процесі обробки, що пред'являє до патронів вимоги стабільної точності центрування заготовок, а також жорсткості вузлів патронів;
- 3) силу затиску, що гарантує в процесі обробки незмінне положення заготовки, досягнуте при базуванні, тобто патрон повинен перешкоджати повороту і зсуву заготовки під дією моментів і сил різання;
- 4) зниження або навіть виключення впливу відцентрових сил на силу затиску заготовок кулачками;

Патрони повідкові дозволяють проводити обробку заготовок за один установ. Заготовка при цьому встановлюється в центрах: передньому плаваючому і в задньому центрі, що обертається. Крутний момент передається заготовці штирями. Аналогом проекту є патрон конструкції НІППТМАШ (м. Краматорськ), призначений для установки заготовок типу валів діаметром 80-240 мм. Відрізняється конструкція меншими габаритами та масою.

Патрон встановлюють на шпінделі верстата допомогою фланця 4 і закріплюють шпильками 1 і гайками 2. Гострі штири 9 можуть переустановлюватися в корпусі 8 по різним колам в залежності від діаметра заготовок. Змінні кришки 10, що закріплюються на корпусі 8, мають відповідні овальні отвори, що входять в лиски штирів, для запобігання їхнього повороту.

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

ТММ.КвР.18.05. 00. 000. ПЗ

Лист

32

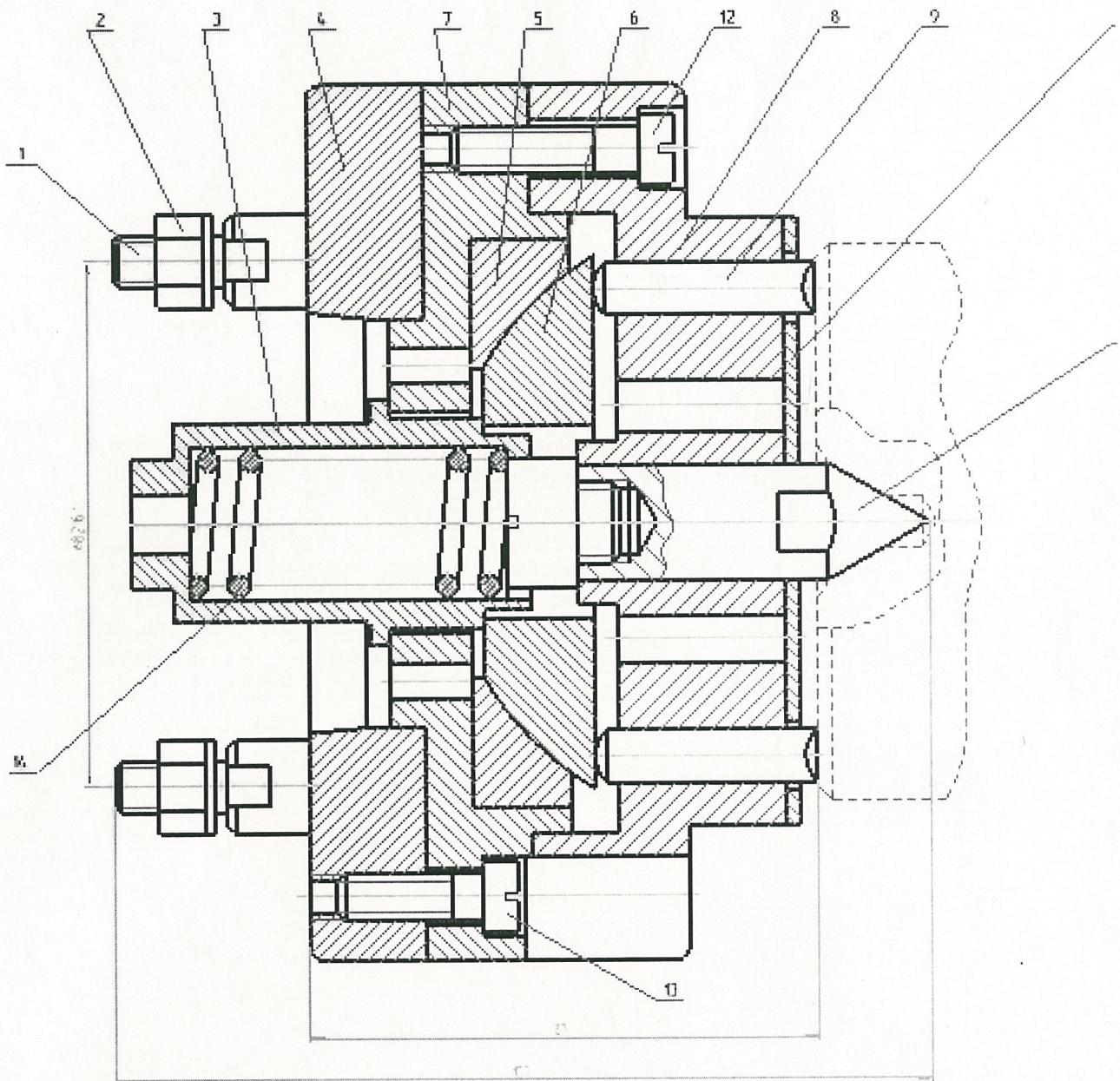

Рисунок 3.1 – Повідковий патрон для тонкої токарної обробки валу

Штири спираються сферичними кінцями на сферичну п'яту 6, встановлену на підп'ятнику 5, що забезпечує самовстановлення штирів по торцю заготовки. Виліт плаваючого центру 11 і регулювання сили пружини здійснюється обертанням стакана 3 за передбачені для цієї мети лиски. При установці заготовки в центрах центр задньої бабки підтискає заготовку в осьовому напрямку і штири врізаються в торець заготовки на однукову глибину незалежно від неперпендикулярності торця заготовки щодо її осі.

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

4 СПЕЦІАЛЬНИЙ РОЗДІЛ.

Моделювання вимірювально-контрольних операцій геометричних параметрів

Основні принципи вибору точності засобів вимірювань і контролю вивчені, описані й обґрунтовані в науковій літературі і обумовлені в міждержавних стандартах. При цьому ймовірність приймання бракованих деталей або бракування придатних деталей обчислюється за допомогою інтегралів типу [ ]:

$$m = 2 \int_{x}^{x=\infty} \frac{1}{\sigma_{tex} \sqrt{2\pi}} \exp\left(-(\delta_{iz} + x)^2 / (2\sigma_{tex}^2)\right) \times \\ \times \left(\int_{-\infty}^{-x} \frac{1}{\sigma_{tex} \sqrt{2\pi}} \exp\left(-x^2 / (2\sigma_{tex}^2)\right) dx \right) dx.$$

Спроби відтворити обчислення і викласти суть зазначеної залежності для широкого інженерного застосування являє певні труднощі. Потрібна методика, що дозволяє спростити опис ймовірнісно-статистичних процесів виготовлення і контролю виробів без шкоди у точності розрахунків.

Поставлена мета досягається застосуванням моделювання методом «Монте Карло» і програми Microsoft Excel. Електронна таблиця включає імітаційну складову, а саме рядки (в кожній з них записані номери деталей і результати з виготовлення, вимірювань і контролю), та статистичну складову – стовпці, в які заносяться результати статистичного моделювання.

Фрагмент таблиці показаний нижче (табл. 1). Кількість виробів при моделювання може бути вибрана будь-якою. Для попереднього розрахунку, або цілей навчання найбільш прийнятно від 50 до 100 виробів. Але для наукових цілей, коли потрібно підвищити точність моделювання, кількість виробів потрібно збільшити до 5000.

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

Таблиця 4.1 –Фрагменти електронної таблиці імітаційного моделювання процесу виготовлення і контролю валів Ø100к6 (Ряд рядків не показано для скорочення обсягу таблиці)

Номери стовпців для імітаційного моделювання									
1 Номер виробу	2 Істинне відхилення від номінального розміру, мкм	3 Оцінювання придатності виробу	4 Випадкова похибка засобу вимірювання, мкм	5 Дійсне відхилення від номінального розміру, мкм	6 Оцінювання придатності виробу по дійсному відхиленню, мкм	Сортування по групам			
						7 ПЗ	8 НЗ	9 ПП	10 НП
Вал1	15	1	2	18	1	0	0	1	0
Вал2	23	1	4	27	0	0	1	0	0
Вал3	7	1	-4	4	1	0	0	1	0
Вал4	19	1	-1	19	1	0	0	1	0
Вал5	8	1	-6	2	0	0	1	0	0
Вал 65	28	0	8	36	0	1	0	0	0
Вал 66	14	1	4	19	1	0	0	1	0
Вал 67	16	1	7	23	1	0	0	1	0
Вал 68	20	1	5	25	1	0	0	1	0
Вал 69	2	0	-2	0	0	1	0	0	0
Вал 70	9	1	3	12	1	0	0	1	0
Вал 95	16	1	-8	8	1	0	0	1	0
Вал 96	14	1	7	21	1	0	0	1	0
Вал 97	14	1	10	24	1	0	0	1	0
Вал 98	16	1	-10	6	1	0	0	1	0
Вал 99	26	0	-7	19	1	0	0	0	1
Вал 100	16	1	-3	13	1	0	0	1	0
Всього		96	Всього		82	2	16	80	2

У якості контролюваного розміру (параметра) має бути розмір, до якого пред'являються високі вимоги до точності виконання, а саме $\varnothing 100k6(^{+0,025}_{-0,003})$.

Допуск на розмір становить $IT = 22$ мкм, верхнє відхилення $es = 25$ мкм, нижнє відхилення $ei = 3$ мкм. У першому стовпці моделюється найменування і порядковий номер виробу. У другому стовпці моделюється дійсний розмір (конкретно – відхилення від номінального значення), отриманий при прийнятих параметрах точності технології. Комп'ютерне моделювання дозволяє прийняти умову, що істине значення буде таким, як вказано у клітинці електронної таблиці, чого немає можливості здійснити в реальних умовах вимірювання.

Щільність ймовірності при нормальному розподілі обчислюється за формuloю

$$f(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{(x-a)^2}{2\sigma^2}}$$

Для моделювання істинного відхилення від номінального значення використаний пакет аналізу, що входить до складу програми Microsoft Excel та призначений для вирішення складних статистичних і інженерних задач. Для аналізу даних за допомогою цих інструментів слід зазначити вхідні дані і вибрати параметри; аналіз буде виконаний за допомогою відповідної статистичної або інженерної макрофункції (в нашому випадку інструмент аналізу - «Генерація випадкових чисел»). При заповненні відповідного діалогового вікна (рис. 4.1) приймаємо:

- число змінних: 1 (від одного виробу до іншого змінюється тільки істинне відхилення від номінального значення);
- число випадкових чисел: 100 (мається на увазі кількість виробів, так як кожному виробу ставиться у відповідність тільки одне число – істинне відхилення від номінального значення);
- розподіл: нормальній (вважаємо, що немає домінуючих факторів, які впливають на відхилення від номінального значення);

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

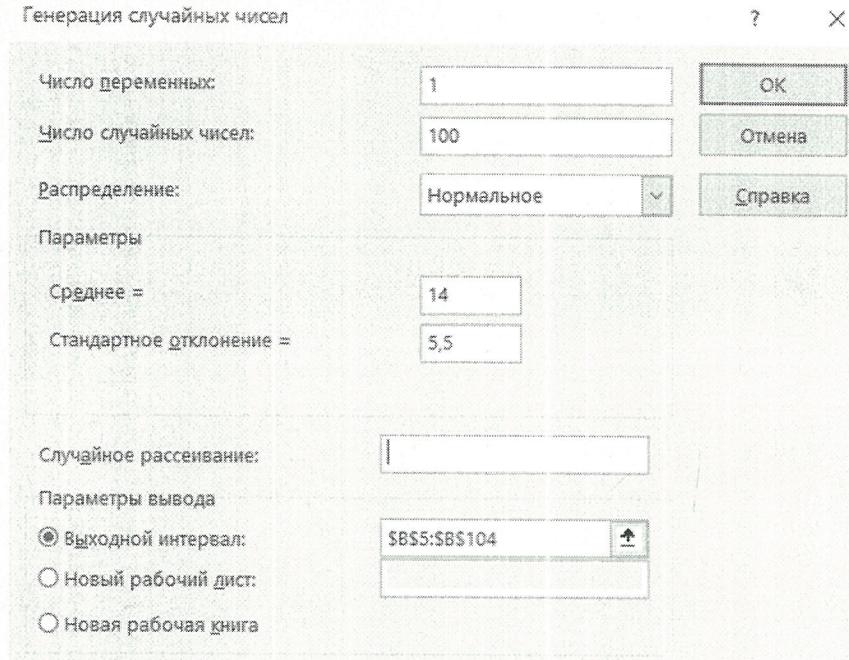

Рисунок 4.1 – Діалогове вікно для генерації випадкових відхилень за нормальним законом розподілу

– параметри розподілу (середнє і стандартне відхилення).

Середнє значення відхилення прийнято рівним середині поля допуску, тобто передбачається високий рівень налаштованості технологічного процесу. Може також моделюватися низький рівень налаштованості. Саме в наведеному прикладі

$$e_{cp} = \frac{es + ei}{2} = \frac{25 + 3}{2} = 14 \text{ мкм}.$$

Стандартне відхилення, що може бути змодельоване для технологічних процесів, може істотно відрізнятися за рівнем точності:

- зниженої точності, при якій відношення величини поля допуску до стандартного відхилення менше 6;
- нормальної точності, при якій відношення величини поля допуску до стандартного відхилення дорівнює 6;

Изм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

– підвищеної точності, при якій відношення величини поля допуску до стандартного відхилення більше 6.

У прикладі, наведеному в табл. 4.1, прийнято знижений рівень точності технології, при якому вказане відношення дорівнює 4 і при цьому стандартне відхилення прийнято рівним

$$T_d /4 = 22/4 = 5,5 \text{ мкм.}$$

Вивідним інтервалом є стовпець 2.

У стовпці 3 проводиться оцінка придатності виробу по двобальній шкалі: придатним виробам присвоюється бал $\beta_i = «1»$, а бракованим відповідно бал $\beta_i = «0»$. Придатними є вироби, у яких істинне відхилення лежить в полі допуску. Тоді для комп'ютерного заповнення стовпчика 3 використовується формула

$$\text{ЕСЛИ}(\text{И}(e_i \geq [ei]; e_i \leq [es]); 1; 0),$$

де e_i – істинне відхилення від номінального положення.

Сума балів у стовпчику 2 (96) відображає відсоток придатних деталей при даній точності технології.

У стовпці 4 імітується (моделюється) випадкова похибка вимірювання при використанні обраного засобу вимірювання (штангенциркуль, мікрометр, скоба індикаторна і т.д.) Для моделювання використовується, як і вище, інструмент аналізу EXCEL – «Генерація случайнých чисел». При заповненні відповідного діалогового вікна (рис. 4.2) приймаємо:

- число змінних: 1;
- число випадкових чисел: 100;
- розподіл: рівномірний (прямокутний),

Можна імітувати також і інші розподіли.

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

Для здійснення комп'ютерного моделювання необхідно заповнити вікна діалогового вікна: «від» і «до». По суті тут використовується розширенна

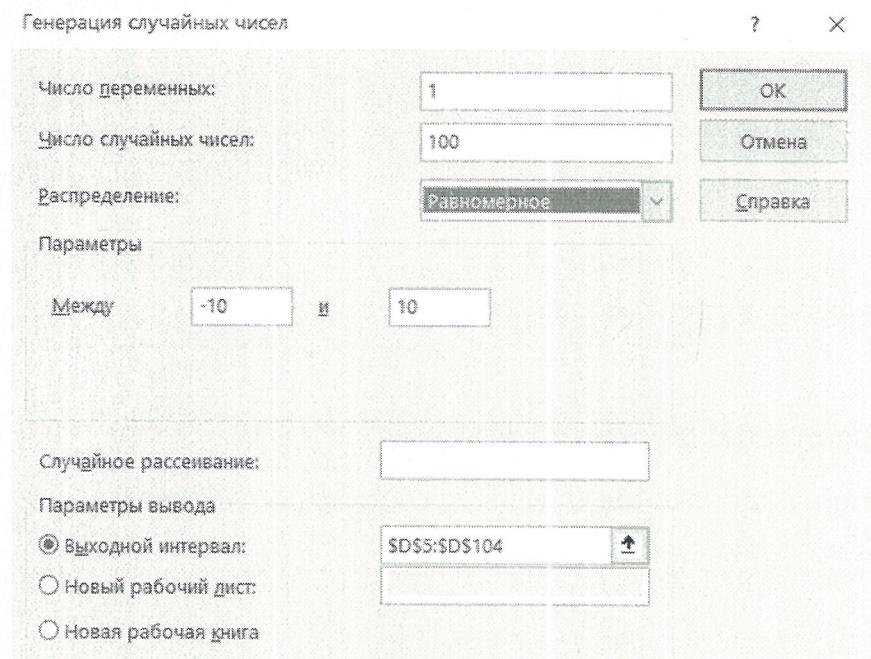

Рисунок 4.2 – Діалогове вікно для генерації випадкових похибок вимірювання за рівномірним законом розподілу

невизначеність U [ ] типу B , як інтервальна міра невизначеності, взята з паспорта мікрометра (в нашому прикладі $U \pm 10$ мкм).

У колонці 5 імітується сумарний результат виготовлення і вимірювання, тобто дійсне відхилення від номінального значення. Для цього проводимо по рядкам підсумування відповідних елементів таблиці.

У стовпці 6 проводиться оцінка придатності виробу після вимірювання за двобальною шкалою: придатним виробам присвоюється бал $\beta_d = «1»$, а бракованим відповідно бал $\beta_d = «0»$. Придатними є вироби, у яких дійсне відхилення лежить в полі допуску, бал визначається також, як і вище, за формулою:

$$\text{ЕСЛИ}(\text{И}(e_d \geq [ei]; e_d \leq [es]); 1; 0),$$

де e_d – дійсне відхилення від номінального положення.

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

Сума балів (83) в стовпці 6 відображає відсоток придатних деталей при даній точності технології з урахуванням впливу розширеної невизначеності вимірювання типу *B*.

Зіставлення суми балів у стовпцях 2 і 6 наочно демонструє, що похибка вимірювань істотно знизила відсоток придатних деталей (в розглянутій реалізації на 13%).

Далі проведено аналіз для виявлення відсотків правильно і неправильно забракованих та відсотків правильно і неправильно прийнятих деталей.

Правильно забраковані деталі повинні мати

«0» – бал як в стовпці 3, так і в стовпці 6. Для їх ідентифікації у стопці 7 застосована формула

$$\text{ЕСЛИ}(\text{И}(\beta_i = 0; \beta_d = 0); 1; 0).$$

Неправильно забраковані деталі повинні мати

«1» – бал в стовпці 3, «0» – бал в стовпці 6. Для їх ідентифікації у стопці 8 застосована формула

$$\text{ЕСЛИ}(\text{И}(\beta_i = 1; \beta_d = 0); 1; 0).$$

Правильно прийняті деталі повинні мати

«1» – бал як в стовпці 3, так і в стовпці 6. Для їх ідентифікації у стопці 9 застосована формула

$$\text{ЕСЛИ}(\text{И}(\beta_i = 1; \beta_d = 1); 1; 0).$$

Неправильно прийняті деталі повинні мати

«0» – бал в стовпці 3, «1» – бал в стовпці 6. Для їх ідентифікації у стопці 10 застосована формула

$$\text{ЕСЛИ}(\text{И}(\beta_i = 0; \beta_d = 1); 1; 0).$$

Сума балів (2, 16, 80, 2) в стовпцях 7, 8, 9, 10 відображає відповідно відсоток правильно забракованих (ПЗ), неправильно забракованих (НЗ), правильно прийнятих (ПП) і неправильно прийнятих (НП) деталей.

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

Зіставлення суми балів в зазначеных шпалтах наочно демонструє, що похибка вимірювання істотно впливає на кількість неправильно забракованих деталей (рис. 4.1).

Відсоток неправильно забракованих деталей поєзано з ризиком виробника, а відсоток неправильно прийнятих деталей - з ризиком замовника. З наведеного прикладу випливає, що в даному конкретному випадку виробник повинен бути зацікавлений застосувати вимірювальний прилад з меншою розширеної невизначеністю другого роду, наприклад, індикаторну скобу з ціною поділки 2 мкм.

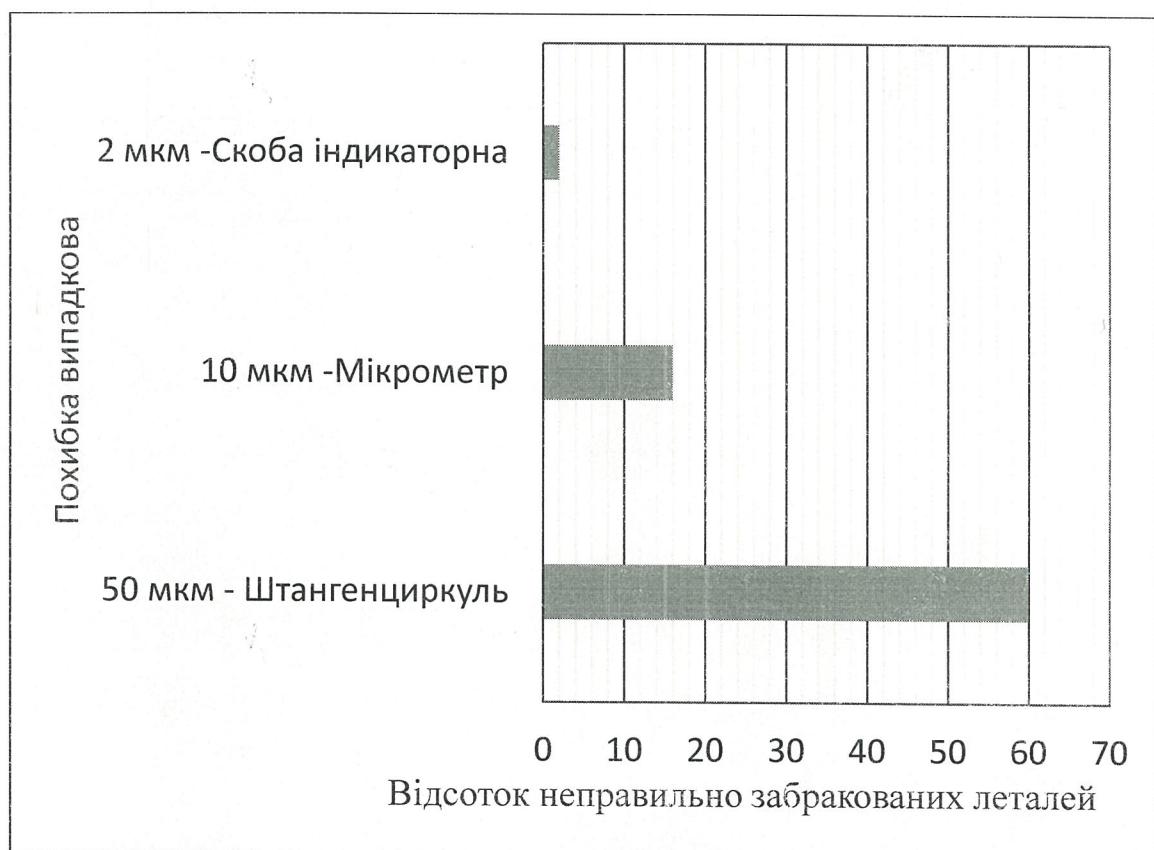

Рисунок 4.3 – Залежність відсотку неправильно забракованих деталей від точності вимірювального засобу

Повторне комп'ютерне моделювання при новому значенні ($U = \pm 2$ мкм) розширеної невизначеності типу B показало зниження кількості неправильно забракованих деталей до 1%. Пропонована методика пройшла багаторічне

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

апробацію при виконанні індивідуальних завдань студентами технологічних і метрологічних спеціальностей і підтвердила досить високий рівень розуміння і засвоєння впливу вибору точності засобів вимірювань на ефективність виробництва.

У перспективі можливе застосування розглянутого методу при техніко-економічних обґрунтuvаннях або в бізнес-планах створення сучасних вимірювально-контрольних систем.

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

ТММ.КвР.18.05. 00. 000. ПЗ

Лист

42

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. В аналітичному розділі встановлено, що конструкція деталі «Вал» є технологічною. Основними конструкторськими базами служать циліндричні поверхні $\varnothing 100k6$ під підшипники. До перелічених поверхонь пред'являються підвищені вимоги. Посадочні ділянки «Валу» під кільця підшипників повинні бути оброблені до шорсткості $Ra 1,6$ мкм. На ці поверхні задані допуски на радіальне биття в межах 0,016 мм.

2. В технологічному розділі обґрунтовано для заготовки застосування в умовах дрібносерійного виробництва гарячекатаного прокату $\varnothing 120$ мм нормальної точності. Коефіцієнт використання матеріалу при цьому складає 0,53.

Вибрано верстат з ЧПК моделі *GMX 200s linear* з новою системою управління *Siemens Solution Line-Steuerung*, що має вбудовану систему програмування *Shopturn-Programmiersystem*. Токарний шпіндель забезпечує 12 000 обертів/хв, що при одночасному застосуванні прогресивного твердосплавного ріжучого інструменту фірми *TaeguTec* дозволило обробляти поверхні $\varnothing 100k6$ тонким високо обертовим точінням замість шліфування.

Оскільки верстат з ЧПК моделі *GMX 200s linear* є токарно-фрезерним центром, то обробка шпонкових пазів запроектована безпосередньо на даному верстаті замість використання фрезерно-шпонкового обладнання.

Вказані особливості маршрутної технології дозволили скоротити номенклатуру верстатів на 2 одиниці при одночасному підвищенні точності обробки.

У порівнянні з застосуванням універсальних верстатів основний час обробки скорочено більше ніж у 2 рази, а допоміжний час не менше ніж на порядок.

3. В конструкторському розділі для підвищення співвісності шийок валу $\varnothing 100k6$ запроектовано повідковий штирьковий токарний патрон.

4. В спеціальному розділі виконано моделювання вимірювально-контрольних операцій геометричних параметрів та одержана залежність рівня бездефектності продукції від граничної похибки вимірювального засобу.

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата
-----	------	----------	-------	------

ТММ.КвР.18.05. 00. 000. П3

Лист

43

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Закон 1556-18. Про вищу освіту (редакція від 05.03.2017 . (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004)
2. Освітньо-професійна програма підготовки магістра за спеціальністю 131 «Прикладна механіка» / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Дніпропетровськ : НГУ, 2016. – 44 с.
3. ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. : Інформація та документація / – К. : ДП "УкрНДНЦ", 2016. – 31 с. – (Національний стандарт України).
4. Проців В.В. Методичні рекомендації до виконання та захисту кваліфікаційної роботи бакалавра спеціальності 131 «Прикладна механіка».. [Електронний ресурс] навч. посіб / В.В. Проців, С.Г. Піньковський, С.Т. Пацера, В.А. Дербаба; Електрон. текст. дані. – Д.: 2017. – 57 с. – Режим доступу: <http://do.nmu.org.ua/mod/resource/view.php?id=34301> - Назва з екрану
5. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. – К.: Держстандарт України, 2007. – 64 с. – (Міждержавний стандарт).
6. Проектування двоступеневих редукторів з використанням САПР КОМПАС [Текст]: навч. посібник / В.В. Проців, К.А. Зіборов, К.М. Бас – Д.: Національний гірничий університет, 2013. – 222 с. іл. Електронний ресурс okmm.nmu.org.ua/ua/nmubook.php#.WP3UdUXyit8
- 7 ДСТУ ГОСТ 2.104:2006 ЄСКД. Основні написи.: Міждержавний стандарт , 2006. – 25 с.
8. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. – К.: Мінекономрозвитку України, 2014. – 18 с. – (Національний стандарт).
9. Ловыгин А.А. Современный станок с ЧПУ и CAD/CAM-система /

Ізм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата	Лист
					45

ТММ.КвР.18.05. 00. 000. ПЗ

А.А. Ловыгин, Л.В. Теверовский. -М.: ДМК Пресс, 2012. - 179 с.

10. Сосонкин В.Л. Системы числового программного управления / В.Л. Сосонкин, Г.М. Мартинов. – М. : Логос, 2005. – 296 с.

11. Сосонкин В.Л. Методика программирования станков с ЧПУ на наиболее полном полигоне вспомогательных М-функций [Електронний ресурс] /

В.Л. Сосонкин, Г.М. Мартинов. – 101 с. – Режим доступу:
http://www.mirstan.ru/files/CNC_Literature/CNC_meth.pdf (дата звернення: 16.05.17).

12. Медведев Ф.В. Автоматизированное проектирование и производство деталей сложной геометрии на базе программного комплекса Power Solution: Учеб. пособие / Ф.В. Медведев, И.В. Нагаев ; Под общ. ред. А.Г. Громашева. – Иркутск: Изд-во ИрГТУ, 2005. – 167 с.

12. Взаимозаменяемость и технические измерения в машиностроении / Б.С. Балакшин и др. – М.: «Машиностроение», 1972. – 326 с.

13. Дидақ Р.П. Технология горного машиностроения. [Учебник] / Р.П. Дидақ, В. А. Жовтобрюх, С.Т. Пацера; Под общей редакцией докт. техн. наук, проф. Дидақа Р.П. - Д. НГУ, 2016. -424 с.

14. Пацера С.Т. Методичні вказівки і завдання до лабораторних робіт з дисципліни "Системно-структурна оптимізація процесів обробки деталей на верстатах з ЧПК" . [Електронний ресурс] навч. посіб. / С.Т. Пацера, В.А. Дербаба, В.В. Проців; Електрон. текст. дані. - Д. : 2017. - 33 с. - Режим доступу: <http://do.nmu.org.ua/mod/resource/view.php?id=31717> - Назва з екрану.

15. Пацера С. Т. Изучение влияния расширенной неопределенности второго рода на риски изготовителя и заказчика методом статистического моделирования / С. Т. Пацера, В. И. Корсун, С. С. Курдюков // Системи обробки інформації. - 2006. - Вип. 7. - С. 62-65. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/soi_2006_7_21

16. Захаров И.П. Теория неопределенности в измерениях: учебн. пособие / И.П. Захаров, В.Д. Кукиш. – Харьков: Консум, 2002. – 240 с.

Изм	Лист	№ докум.	Подп.	Дата

ДОДАТОК А

НТУ «Дніпровська політехніка»	КВР.ТММ.131-17-13.05.000ІЗ	ПШВ-6.01.003.Б	1
Вал		КВР 1	

«Затверджено»

Головний інженер ( )
« » 2018 р.

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОЦЕС

МЕХАНІЧНОЇ ОБРОБКИ НА ВЕРСТАТІ З ЧПК

УЗГОДЖЕНО:

Метрол. контроль _____ ( )
Вед. технолог _____ ( )
Н. контроль _____ ( )
Акт № _____ от « _____ » 2018 р.
Підпис _____

Гол. спеціаліст _____ ( )
Нац. техбюро _____ ( )
Розробник. Борулько А.С. (Борулько А.С.)

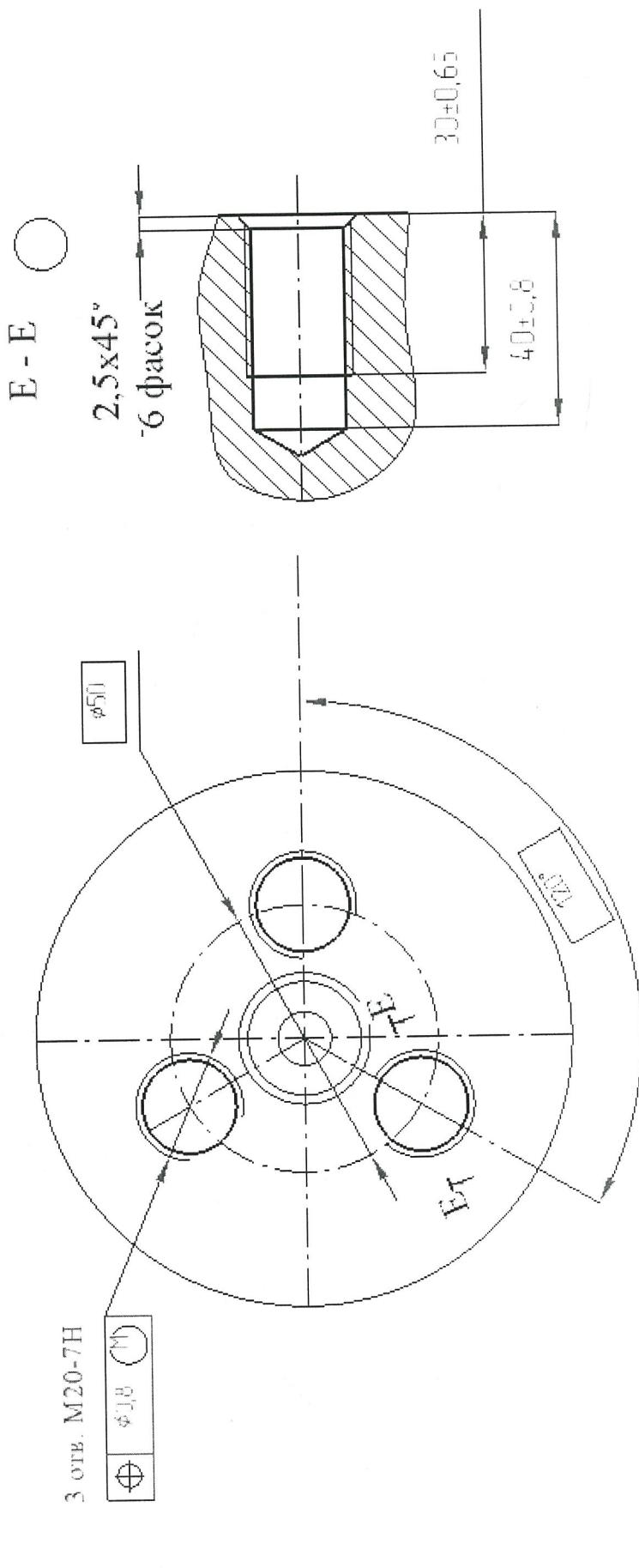

								4
Розроб	Борулько			НТУ «Дніпровська політехніка»	КВР.ТММ.131-17-13.05.0000ПЗ			ППВ-6.001.003.Б
Норм								
Найменування операції	Матеріал	Твердість	ЕВ	МД	Профіль и розміри		М3	КООД
Токарна чорнова	Сталь 45 ГОСТ 1050-88	197-220НВ	кг	26,2	$\varnothing 120 \times 575$		49	1
Устакування, система ЧПК	Позначення програми	T_o	T_d	$T_{\pi 3}$	$T_{\pi k}$		СОЖ	
Верстат токарно-фрезерний обробний центр - моделі GMX 200S linear (ФРГ)		4,0	0,14	1,67	5,97	5%	Укрінол-1 ТУ38-101197-76	
P	ПИ	Д чи В, мм	L, мм	t	i	S, мм/об	n, об/хв	V, м/хв
O 01	1. Встановити, згинснути заготовку							
T 02	396181, Патрон трьохкулачковий							
	03							
O 04	2. Торцювати з правої сторони деталі у розмір $556 \pm 0,85$							
T 05	Державка: SECO MCLNR/L2525M16, пластина: CNMA160608							
P 06								
	07							
	08							
O 09	3. Свердлити центровий отвір							
T 10	282410 Свердло 10 центрове комбіноване SECO							
	11							
P 12								
	13							

OK
49

КВР.ТММ.131-17-13.05.000ПЗ							ПНІВ-6.001.003.Б		10	
P		ПИ	Д чи В, мм	L, мм	t	i	S мм/об	n об/хв	Vм/хв	
P 01										
0 02										
O 03										
T 04										
P 05										
0 06										
O 07	4.	Свердлiti по програмi 3 отворi, витримуючи розмiр 15								
T 08	Свердло спiральне з цилiндричним хвостовиком DIN 6537A SECO Ø15,25									
P 09										
10										
O 11	5.	Обробити по програмi нарiзь М16-7Н ГОСТ 17756-72, витримуючи розмiр 15								
T 12	283230, Мітчик М16-7Н ГОСТ1604-60, калібр-пробки для нарiзі М16-7Н ГОСТ 17756-72пр									
P 13										
14										
O 15										
T 16	6.	Вiдкрiпити i зняти дегаль								
P 17										
O 19										

							6
Розроб	Борулько		НТУ «Дніпровська політехніка»	КВР.ТММ.131-17-13.05.000ПЗ		ППІВ-6.001.003.Б	
Норм				Вал			010

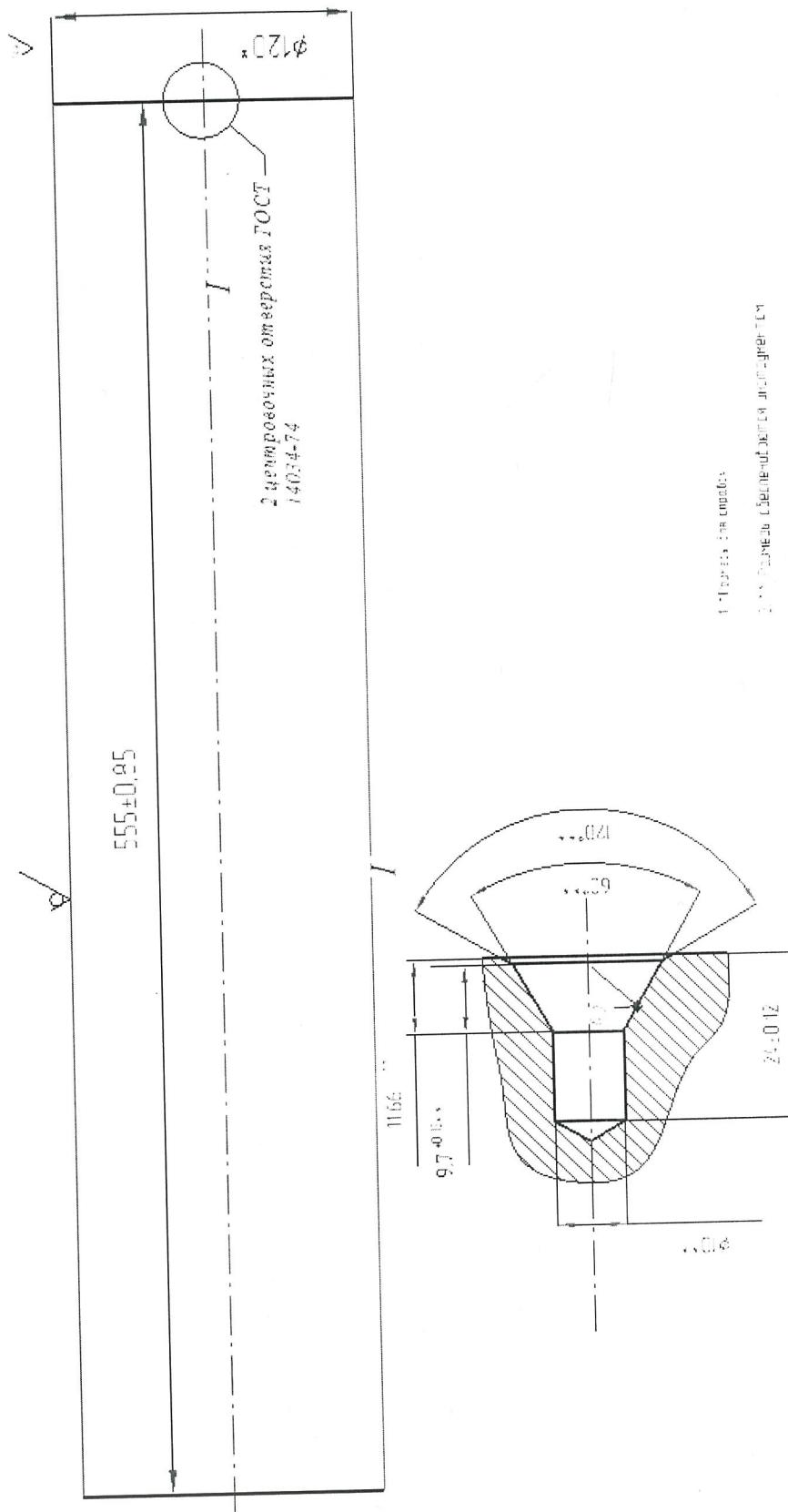

ГОСТ Р ИСО 9001-2015
2.1.1. Технічні зразки їхній вимірювання та підтвердження

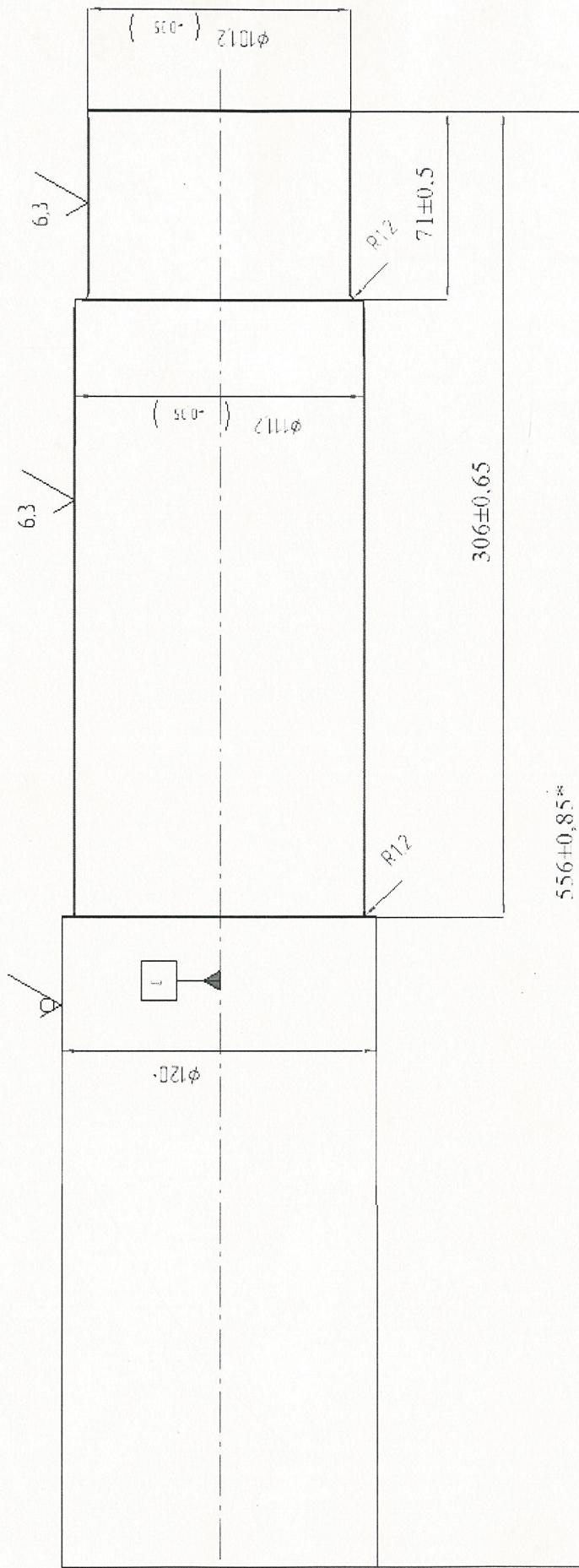
КВР.ТММ.131-17-13.05.000ПЗ							ПШВ-6.001.003.Б			15	
P		ПИ	Д чи В, мм	L, мм	t	i	S мм/об	n об/хв	Vм/хв		
P	01										8
O	02										
O	03										
T	04										
P	05										
O	06										
O	07	4.	Свердлiti по програмi з отвори, витримуючи розмiр 15								
T	08	Свердло спiральне з цилiндричним хвостовиком DIN 6537A SECO Ø15,25									
P	09										
	10										
O	11	5.	Обробити по програмi нарiзь М16-7Н ГОСТ 17756-72, витримуючи розмiр 15								
T	12	283230, Мiтчик М16-7Н ГОСТ1604-60, калiбр-пробки для нарiзi М16-7Н ГОСТ 17756-72пр									
P	13										
	14										
O	15										
T	16	6.	Вiдкрiпiti і зняти деталь								
P	17										
O	19										

Розроб	Борулько	НТУ «Дніпровська політехніка»	КВР.ТММ.131-17-13.05.000ПЗ	ІІІІВ-6.001.003.Б
Норм				

Розроб	Бордулько												10
Норм													
Найменування операції													
Токарна чорнова з ЧПК													
Установлення, система ЧПК													
Верстат токарно-фрезерний обробний центр - моделі GMX 200S linear (ФРГ)													
P													
O 01	1. Встановити, затиснути заготовку												
T 02	396181, Патрон трьохкулачковий; Центр задній.												
O 03													
O 04	2. Точити по програмі з правої сторони деталі: поверхню Ø111,2-0,35, поверхню Ø101,2-0,35.												
T 05	Державка: SECO MCLNR/L2525M16, пластина: CNMA160608												
P 06													
07													
08													
O 09	3. Відкріпити і зняти деталь												
T 10													
11													
P 12													
13													

Розроб	Борулько								11
Норм		НПУ «Дніпрівська політехніка»		КВР.ТММ.131-17-13.05.0000ПЗ					ПШВ-6.001.003.Б
			Вал						020

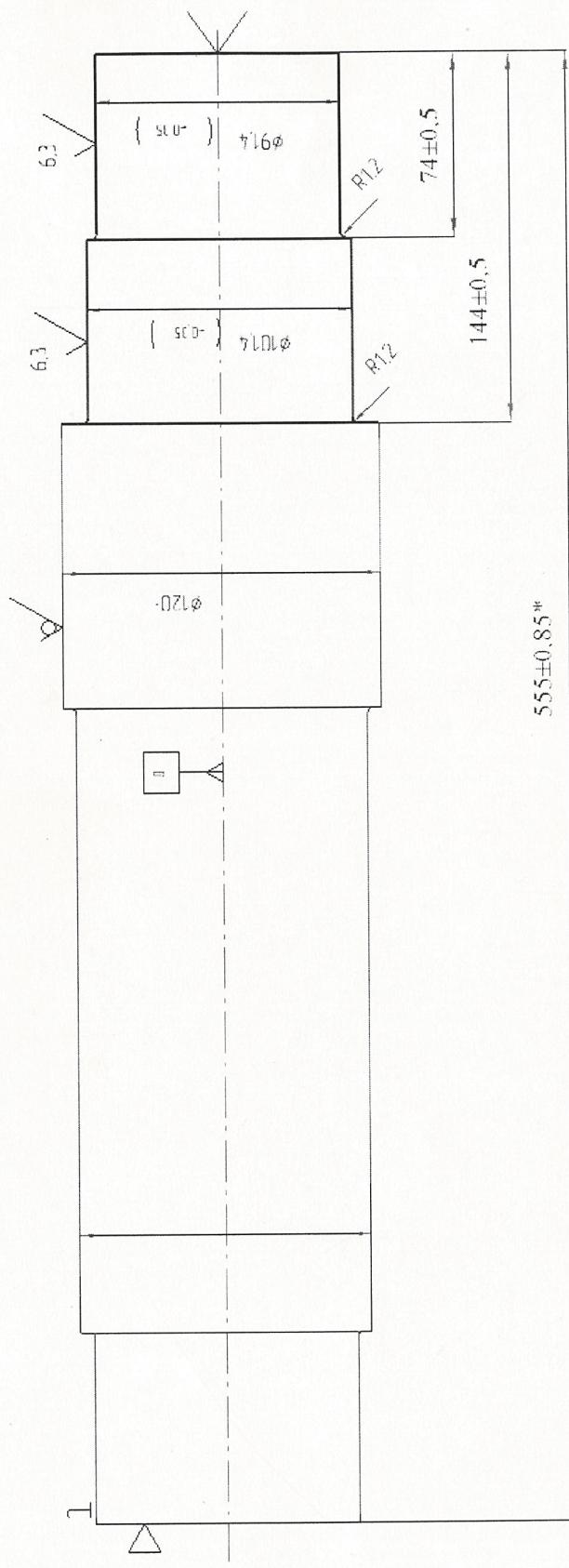

ГОСТ 24406-81

												12
Розроб	Борулько			НТУ «Дніпровська політехніка»		КВР.ТММ.131-17-13.05.0000ПЗ		ППВ-6.001.003.Б				
Норм												
Найменування операції	Матеріал	Сталь 45 ГОСТ 1050-88	Твердість	ЕВ	МД	Профіль и розміри	М3	КООД				
Токарна чорнова з ЧПК		197-220НВ	кг	26,2		Ø120x575	49	1				
Установлення, система ЧПК	Позначення програми	T _o	T _д	T _{пз}	T _{шк}			СОЖ				
Верстат токарно-фрезерний обробний центр - моделі GMX 200S linear (ФРГ)		0,07	0,1	1,67	1,84			5% Українол-1 ТУ38-101197-76				
P	ПИ	Д чи В, мм	L, мм	t	i	S, мм/об	n, об/хв	V, м/хв				
O 01	1. Встановити, затиснути заготовку											
T 02	3961811, Патрон трьохкулачковий; Центр задній.											
O 03												
O 04	2. Точити по програмі з лівої сторони деталі: поверхню Ø101,2-0,35, поверхню Ø 91,2-0,35,											
T 05	Державка: SECO MCLNR/L2525M16, пластина: CNMA160608											
P 06												
O 07												
O 08												
O 09	3. Відкріпити і зняти деталь											
T 10												
11												
P 12												
13												

							13
Розроб	Борулько			НТУ «Дніпровська політехніка»	КВР.ТММ.131-17-13.05.0000ПЗ	ПІПВ-6.001.003.Б	
Норм							025

Вал

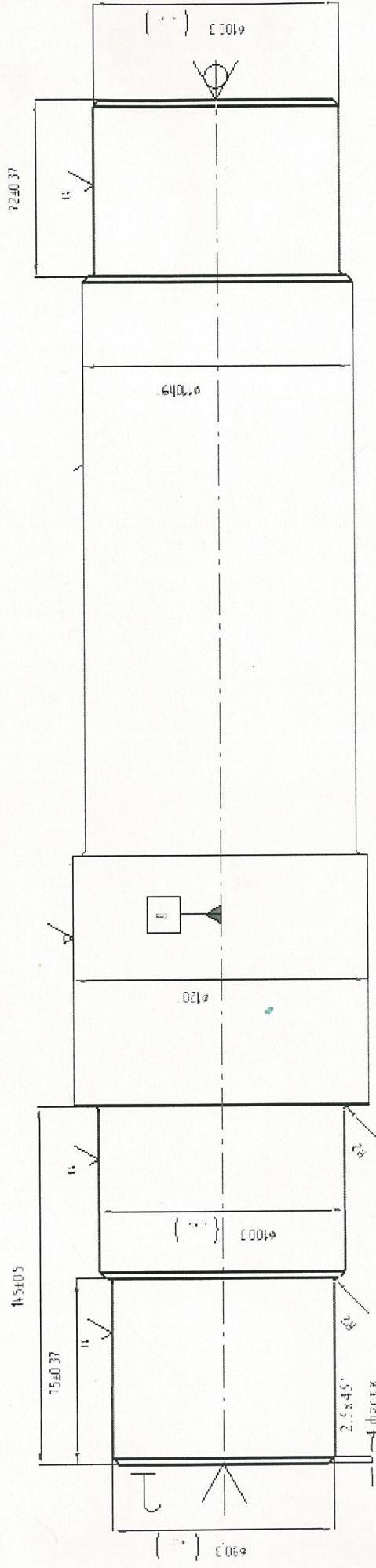

ГОСТ 2.309-84

Розроб	Борулько			НТУ «Дніпровська політехніка»		КВР.ТММ.131-17-13.05.00001П3							14
Норм													ПШВ-6.001.003.Б
Найменування операції	Матеріал	Твердість	ЕВ	МД	Профіль и розміри	М3	КООД						
Токарно-фрезерна з ЧПК	Сталь 45 ГОСТ 1050-88	197-220НВ	кГ	26,2	Ø120x575	49	1						
Установка, система ЧПК	Позначення програми	Т _o	Т _д	Т _{пз}	Т _{шк}								СОЖ
Верстат токарно-фрезерний обробний центр - моделі GMX 200S linear (ФРГ)		0,56	0,1	1,67	2,35								5% Українол-1 ТУ38-101197-76
P	ПИ	Д чи В, мм	L, мм	t	i	S, мм/об	n, об/хв	V, м/хв					
O 01	1. Встановити, затиснути заготовку												
T 02	396181, Патрон повідковий; Центр задній.												
	03												
O 04	2. Точити начисто по програмі з правої сторони деталі: поверхню Ø110 _{-0.087} , поверхню Ø 100 _{-0.087} ,												
T 05	Державка: SECO MCLNR/L2525M16 R, пластина: CNMA160608												
R 06													
R 07													
R 08													
O 09	3. Точити начисто по програмі з лівої сторони деталі: поверхню Ø100 _{-0.087} , поверхню Ø 90 _{-0.087}												
T 10	Державка: SECO MCLNR/L2525M16 L, пластина: CNMA160609												
	11												
P 12													
R 13													

КВР.ТММ.131-17-13.05.000П3							ПШВ-6.001.003.Б			030	
P		ПИ	Д чи В, мм	L, мм	t	i	S ММ/об	n об/хв	V _M /хв		15
P 01											
02											
O 03	4.	Фрезерувати пази по програмі, витримуючи розмір 25N9 та 28N9									
T 04	Фреза SECO R220.69-0050-12-5AN										
P 05											
06											
O 07	5.	Точити тонко по програмі поверхні Ø100k6(^{+0,025} _{+0,003}), Ø90k6(^{+0,025} _{+0,003})									
T 08	Свердло спіральне з циліндричним хвостовиком DIN 6537A SECO Ø15,25										
P 09											
10											
O 11											
T 12											
P 13											
14											
O 15											
T 16	6.	Відкріпти і зняти деталь									
P 17											
O 19											

Розроб	Борулько	НТУ «Дніпровська політехніка»	КВР.ТММ.131-17-13.05.0000ПЗ	ПШВ-6.001.003.Б			16
Норм				Вал			030

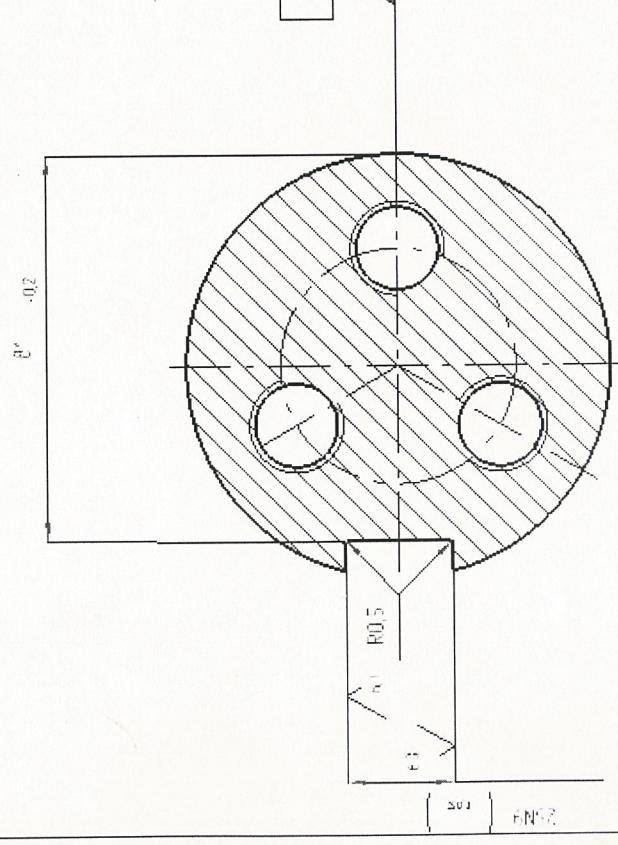
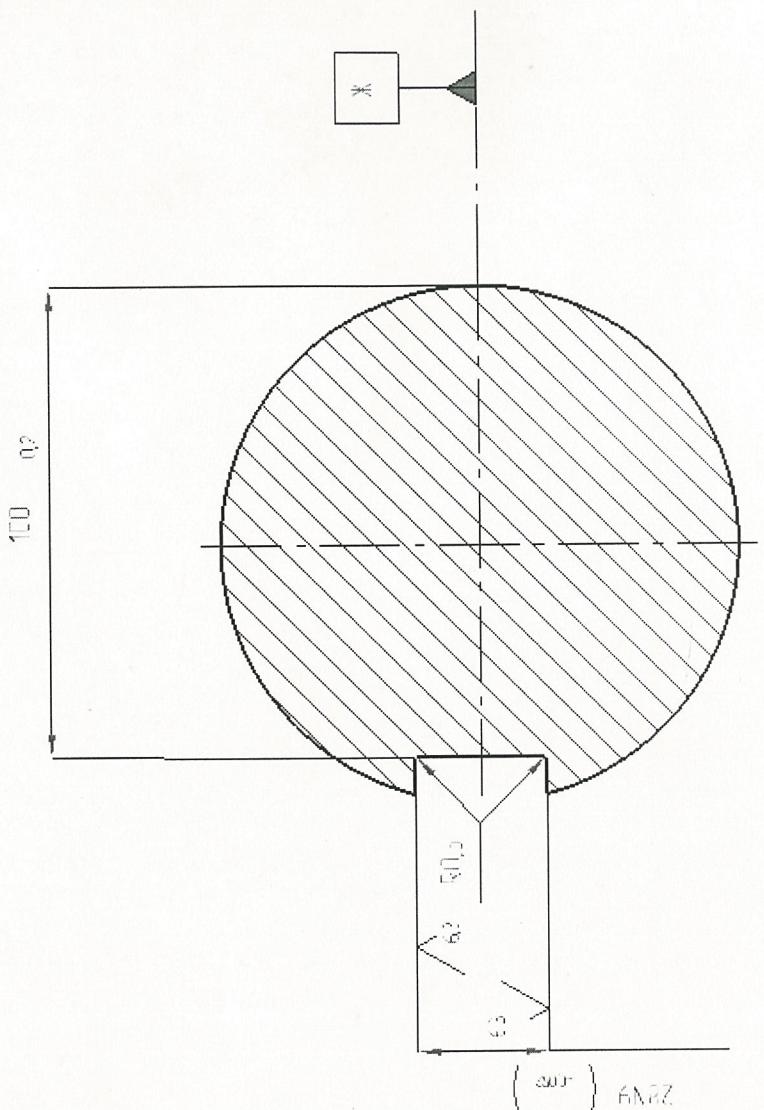
1 Розмір, єд. міліметр

							17
Розроб	Борулько						
Норм							

НТУ «Дніпровська
політехніка»

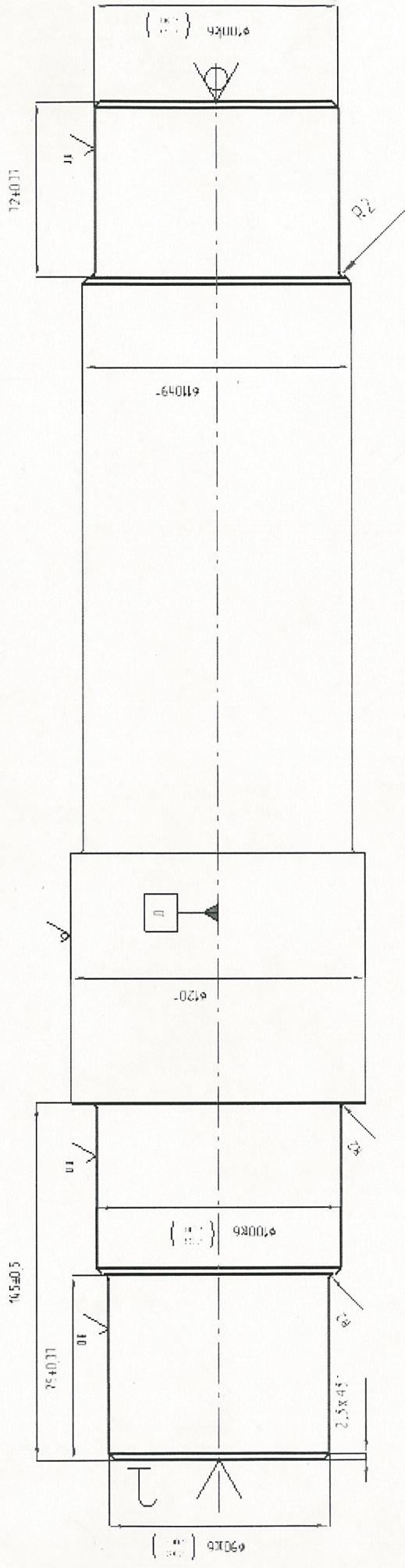
ПІВ-6.001.003.Б

							030

Розроб	Борулько	НТУ «Дніпровська політехніка»	КВР.ТММ.131-17-13.05.000ПЗ	ПШВ-6.001.003.Б	18
Норм					

Вал

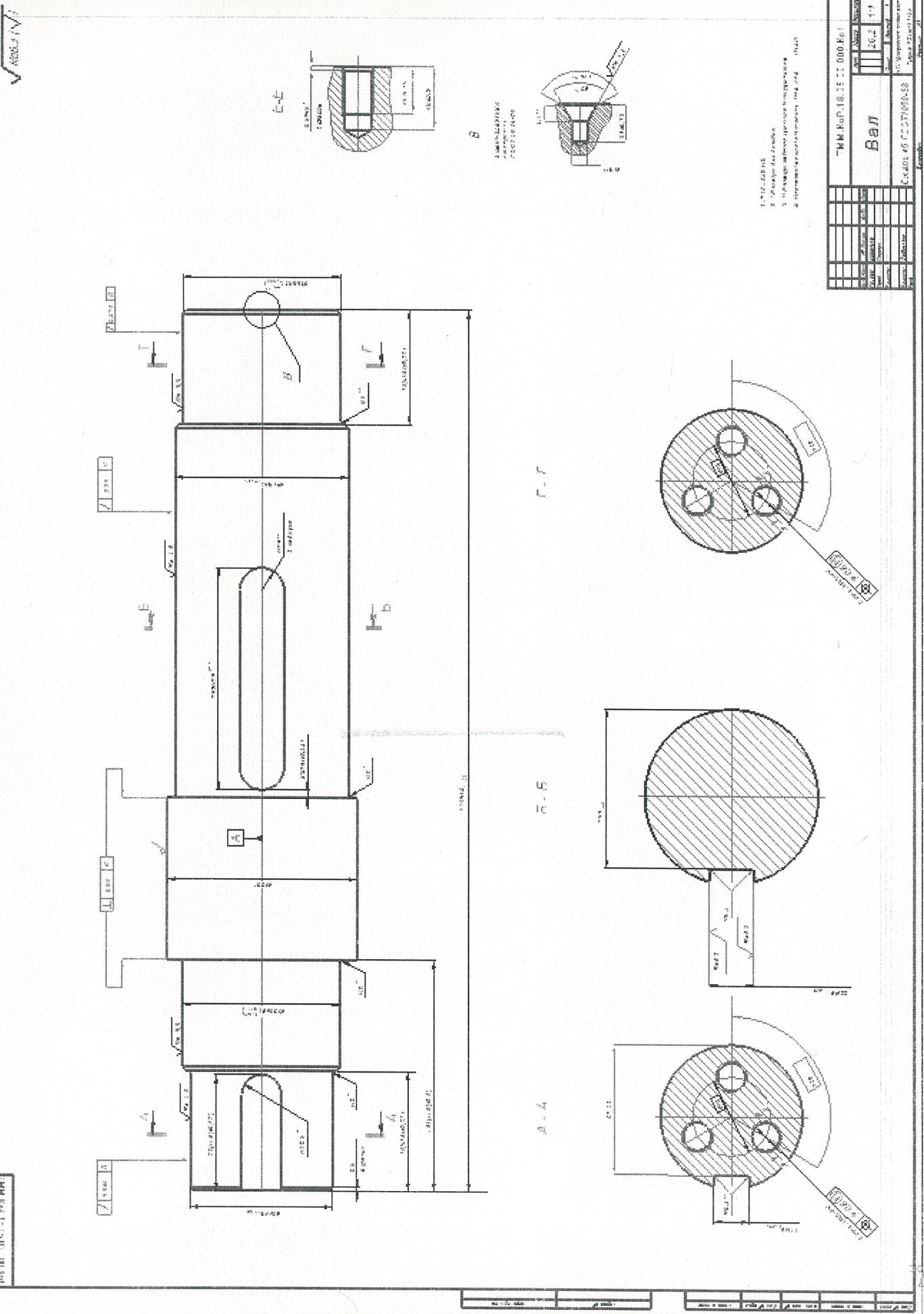

Додаток Б.

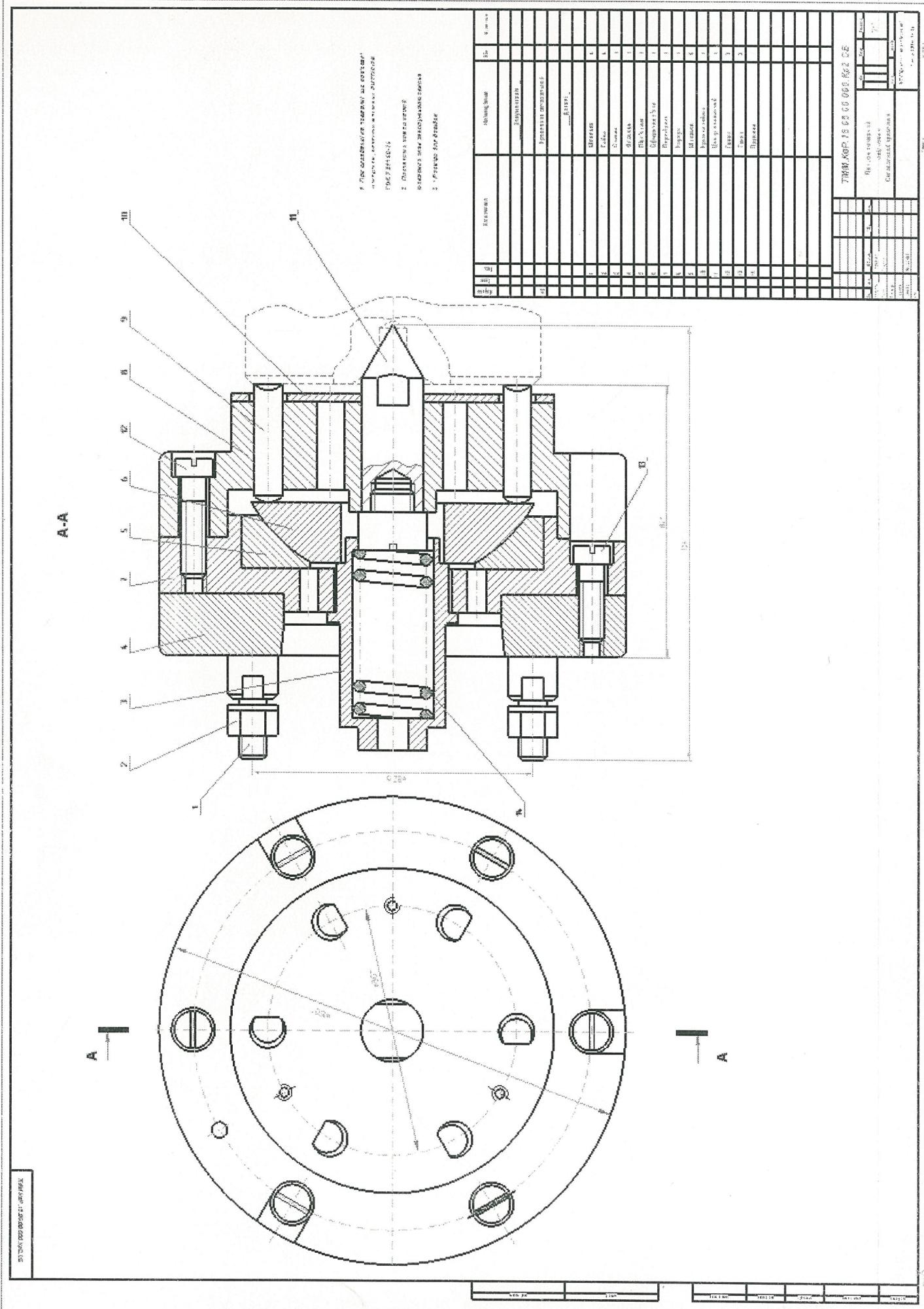
Фрагмент програми механічної обробки деталі Вал на верстаті з ЧПК

<i>Програма обробки лівої сторони валу</i>		
	8	
	O0001 N2 G90 Розмір абсолютної N3 G40 Без корекції N4 S200 F4.0 Режими N5 M04 Напрямок обертів N6 G00 X300.0 Z0.0 N7 T001 Функція інструменту	Шостий прохід N28 G00 Z0.0 N29 G00 X102.73 N30 G01 Z-143.0 N31 G01 X105.73 Z-141.5
Перший прохід	N8 G00 X120.0 Z0.0 N9 G00 X117.12 N10 G01 Z-143.0 N11 G01 X120.12	Сьомий прохід N32 G00 Z0.0 N33 G00 X99.85 N34 G01 Z-73.0 N35 G01 X102.85
Другий прохід	N12 G00 Z0.0 N13 G00 X114.24 N14 G01 Z-143.0 N15 G01 X117.24 Z-141.5	Восьмий прохід N36 G00 Z0.0 N37 G00 X96.98 N38 G01 Z-73.0 N39 G01 X99.98 Z-71.5
Третій прохід	N16 G00 Z0.0 N17 G00 X111.37 N18 G01 Z-143.0 N19 G01 X114.37 Z-141.5	Дев'ятий прохід N40 G00 Z0.0 N41 G00 X94.10 N42 G01 Z-73.0 N43 G01 X97.10 Z-71.5
Четвертий прохід	N20 G00 Z0.0 N21 G00 X108.49 N22 G01 Z-143.0 N23 G01 X111.49 Z-141.5	Десятий прохід N44 G00 Z0.0 N45 G00 X91.22 N46 G01 Z-73.0 N47 G01 X94.22 Z-71.5
П'ятий прохід	N24 G00 Z0.0 N25 G00 X105.61 N26 G01 Z-143.0 N27 G01 X108.61 Z-141.5	N48 G00 X120.0 Z0.0 N49 G00 X300.0 N50 M05 Зупинка шпінеля N51 M30 Виключення %

ДОДАТОК В

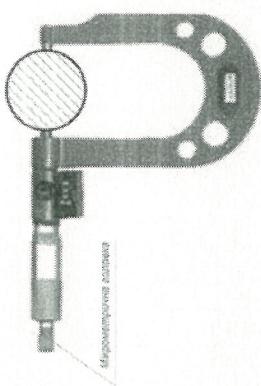

СПЕЦІАЛЬНИЙ РОЗДІЛ

Моделювання вимірювально-контрольних операцій геометричних параметрів

Мікрометр

Початкові данні

$$\text{Ø}100k6(0.025+0.003)$$

$$es = 25 \text{ МКМ}$$

$$ei = 3 \text{ МКМ}$$

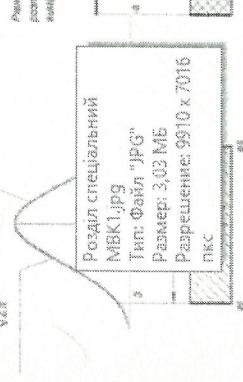
Собачка

ДОГУЩЕННЯ

Нормальний знос відсутній для відхилень діаметру валу
Рівномірний знос разом з розподілу для викладенням інструментальних похибок вимірювання

Нормальний розподіл вимірювань

$$f(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \cdot \frac{(x - \mu)^2}{\sigma^2}$$

Діагностичне вікно для генералізованого відхилення
за нормальним законом розподілу

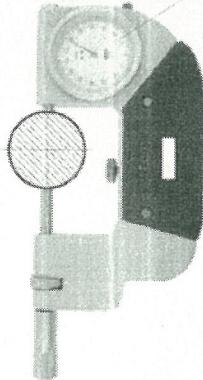
Формулами

$$\begin{aligned} \text{Складові дужкових членів:} \\ \text{Число дужкових членів: } & 100 \\ \text{Знімальні член: } & \text{Помилка:} \\ \text{Буджет: } & \text{Помилка:} \\ \text{Помилка: } & \text{Помилка:} \\ \text{Справедливість: } & \text{Справедливість:} \end{aligned}$$

$$e_{cp} = \frac{cs + ci}{2} = \frac{25+3}{2} = 14 \text{ МКМ}$$

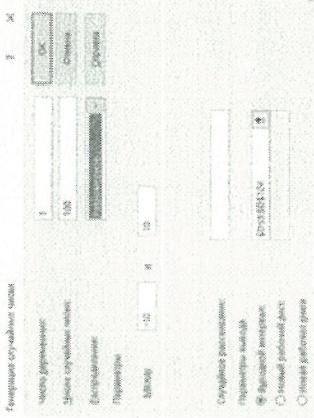
$$T_d/4 = 22/4 = 5,5 \text{ МКМ}$$

EC3II(W(ei ≥ [ei]; ei ≤ [es]); 1; 0)

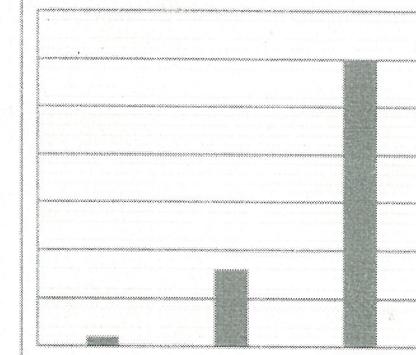

Собачка індикатора

Діагностичне вікно для генералізованого похибок вимірювання
за рівномірним законом розподілу

Порівняння діагностичного відхилення зі зображенням деталі
на відхилі неправильно зображеннях деталі

Любдяка вимірювальна
100
2 МКМ - Собачка індикатора
50 МКМ - Штангенициркуль

0 10 20 30 40 50 60 70
Відсоток неправильно зображених деталей

ДОДАТОК Д

Формат	Поз.	Зона	Позначення		Найменування	Кіл	Примітки	
A4			TMM.KvP.18.05.00.000.PZ		<u>Документація</u> Записка пояснювальна			
A1			TMM.KvP.18.05.00.000.Kр1		<u>Кресленики і</u> <u>графічні матеріали</u> Вал	1		
A1			TMM.KvP.18.05.00.000.Гм 1		Налагодження	1		
A1			TMM.KvP.18.05.00.000.Kр2		Патрон повідковий	1		
A1			TMM.KvP.18.05.00.000.Гм 1		Спеціальний розділ	1		
Зм	Лист	№ Докум.	Підпис	Дата	TMM.KvP.18.05.00.000.PZ			
Розроб.	Борулько				Відомість кваліфікаційної роботи	Літ	Лист	
Керівник	Пацера						1	1
Н.контр.	Федоскіна							
Утв.								
						НТУ «Дніпровська політехніка»		

Відгук керівника кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота Борулько Андрія Сергійовича виконана на актуальну тему: Моделювання операцій механічної обробки валу та контрольно-вимірювальних операцій геометричних параметрів.

Тема кваліфікаційної роботи розкрита в чотирьох розділах: аналітичному, технологічному, конструкторському, спеціальному. В аналітичному розділі показано, що конструкція деталі є технологічною.

В технологічному розділі виконано розроблено два варіанти технологічного процесу: на універсальних верстатах та на верстатах з ЧПК. Методом моделювання показано, що застосування верстатів з ЧПК основний час обробки скорочено більше ніж у 2 рази, а допоміжний час не менше ніж на порядок.

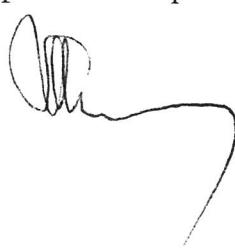
У конструкторському розділі було запроектовано повідковий штирьковий патрон.

У спеціальному розділі виконано дослідження методом статистичного моделювання (Монто-Карло) вимірювально-контрольних операцій. Доказано, що при точності циліндричної поверхні валу по 6 квалітету необхідно застосовувати вимірювальні пристрой з граничною похибкою порядку 2мкм.

Кваліфікаційній роботі притаманні органічний зв'язок змісту пояснлювальної записки з графічною частиною та наявність посилань на джерела інформації, логічна послідовність викладу матеріалу. Кваліфікаційна робота заслуговує оцінки «добре».

Керівник кваліфікаційної роботи

професор

Пацера С.Т.